

ATALANTA

NORSK LEPIDOPTEROLOGISK
SELSKAPS TIDSSKRIFT

BIND 1 · APRIL 1967 · HEFTE 1

UTGITT AV
NORSK LEPIDOPTEROLOGISK SELSKAP

ATALANTA

utgis av Norsk Lepidopterologisk Selskap, Oslo.

Formann: Overlærer Olav Kvalheim, Ruseløkka skole, Oslo 1.

Sekretær: Forskningsstipendiat Per O. Seglen, Kirkeveien 50,
Oslo 2.

Redaktør: Sivilingeniør Magne Opheim, Zoologisk Museum,
Sarsgt. 1, Oslo 5.

Kontingenten er kr. 10.—. pr. år. Medlemmene får heftet gratis.

Forfatterne er ansvarlig for at deres opplysninger er riktige.

Vårens sommerfugler

1. De overvintrende dagsommerfugler

Av Per Hafslund, Drammen

«En sommerfugl? Hvad mere smukt
er til det skabtes Skjønhed brugt,
end Farven paa dens Vinge drysset,
det Blomsterblad, af Livet kysset?»

Som paa et ferdigt Maleri
det sidste Henstrøg af Geni
du, først da alt var Skabt, blev givet
af Skaberfantasien Livet.

Og saa hvert Aar det skjees ennu.
Det første Vaarens Bud er du,
du melder først, at Skaberøjet
end sees utover Alt fornøjet.

Flyv, første Sommerfugl, flyv ind!
Varm dig ved Vindusrosens Kind!
Tro Solen ei ennu! Dens Gløden
kun lokker troløs dig i Døden.

Imorgen flyv da om du vil.
Men kom blot naar det kveller til.
Det Solskin er kun Vintrens Smilen,
den Lunkenhed kun Stormens Hvilen.»

— — — —
«Kom, Sommerfugl! Jeg dig forstaar!
Du venter paa en bedre Vaar.»

Med disse skjønne strofer har Henrik Wergeland for evig tid gitt mennesket det følsomme sinns beskrivelse av møtet med vårens første sommerfugl.

Og hver eneste vår er også vi — barn av stålet og betongen — på utkikk etter de dagsommerfugler som begynner å fly straks vinteren slipper taket. Og hver vår er det like spennende å notere hvem som kommer først, og rekkefølgen for det første møte med dem alle sammen.

Her østpå hvor jeg bor, Drammen, lever bare 5 dagsommerfugler som konkurrerer om å bli tidligste vårbud. Dagnåfugløyet og neslesommerfuglen pleier å toppe min liste hvert år, oftest er neslesommerfuglen nummer en. De øvrige varierer mer i rekkefølgen, men sørgekappen er som regel sist. I 1966 ble det denne rekkefølgen: Dagnåfugløyet, neslesommerfuglen, sitronsommerfuglen, den hvite C og sørgekappen.

I alt lever det ca. 100 forskjellige slag av dagsommerfugler i Norge, men bare de 5 nevnte, samt den sjeldne kirsebærsommerfuglen (*Nymphalis polychloros* L.) som vesentlig finnes på enkelte lokaliteter på Sørlandet, kan delta i vårkappløpet for det er bare disse som overvintrer i skikkelse av fullt utviklede insekter (imagines) hos oss. Alle de andre berger livet i den kolde årstid, enten som egg, larver eller pupper. Og alle disse trenger kortere eller lengre tid på vårparten, før de er ferdige, flygedyktige sommerfugler.

Siden det ikke er fler enn fem vanlige overvintrere her i landet, skal jeg fortelle litt om hver av dem. De er kanskje lette å kjenne fra hverandre ute i naturen tidlig på våren, og det hjelper godt å bruke bildene ved bestemmelsen.

Dagnåfugløyet (*Nymphalis io* L.) kjennes lettest på de markerte fargetegningene. Grunnfargen er mørk kirsebærrød. Alle vingene har langs ytterkanten en gråbrun søm. I spissen på hver for- og bakvinge sitter en stor, svart øyeflekk, blått bestøvet og omgitt av en gulgrå ring. Det er denne fargetegningen som minner om «øynene» i påfuglstjerten, og som har gitt sommerfuglen navn. Undersiden av alle vingene er svart og brunt marmorert. Vingefanget er omkring 6 cm. Hannen er litt mindre enn hunnen, men er vanskelig å skille ut, fordi begge har samme farge og tegninger.

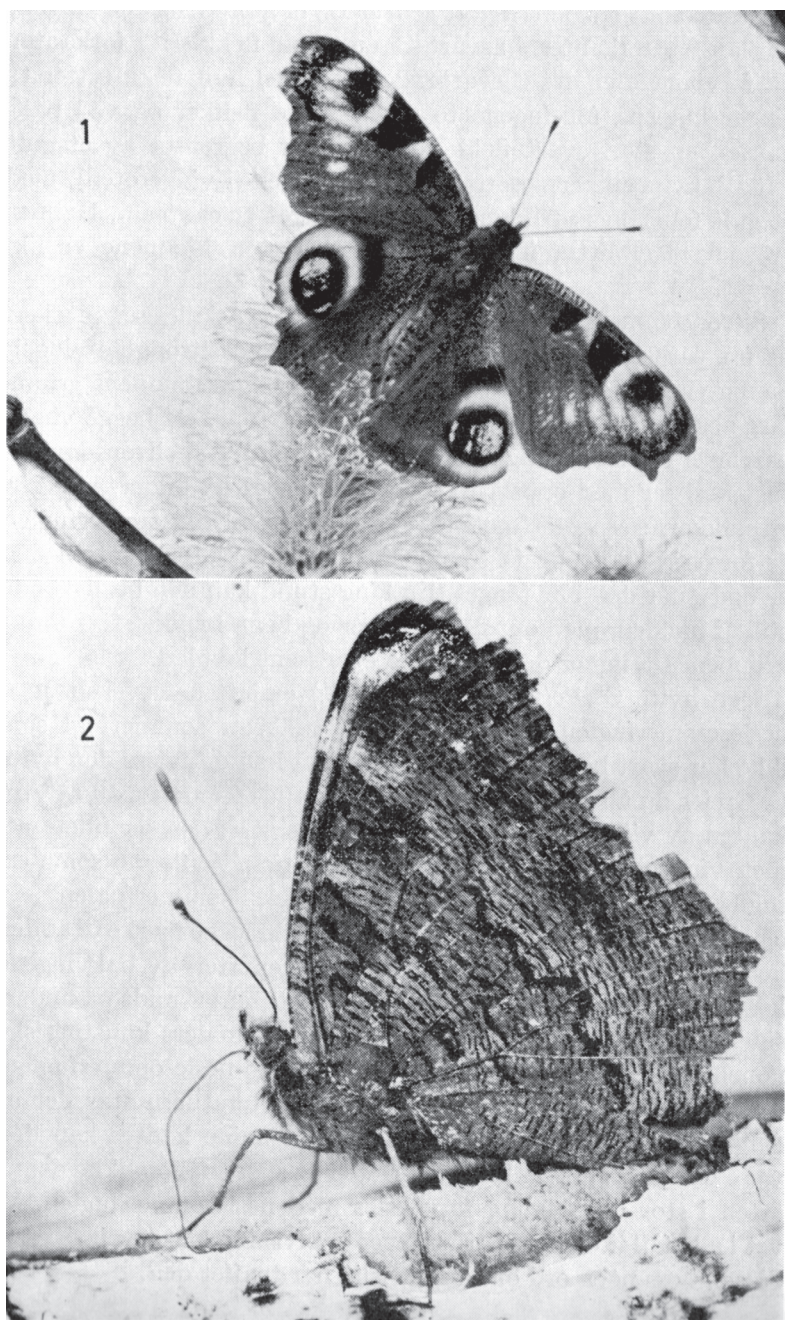

Fig. 1, 2. *Nymphalis io* L. Fot. P. Hafslund.

Neslesommerfuglen (*Aglais urticae* L.) er gulrød, og alle vingene har langs ytterkanten en svart søm med blå flekker i. I forkanten på forvingene er det 3 svarte, 2 gule og en hvit flekk (ytterst), lenger inne på forvingene to små, svarte flekker og ved bak-kanten en stor, svart flekk som utad er begrenset av et gult felt. Bakvingene er svarte inn mot kroppen (i vingeroten), med et gult felt langs ytterkanten. Vingefanget er ca. 5 cm. Hannen er som regel litt mindre enn hunnen, men kjønnene er likt farget.

Sitronsommerfuglen (*Gonepteryx rhamni* L.) skiller seg markert ut fra våre andre vårsommerfugler ved å ha sitrongule vinger. Særlig er hannens grunnfarge tydelig sitrongul, hunnens grunnfarge er mer lys, grønnhvit med svak gul tone. På begge vingeparene er det en branngul flekk, liten og rund. Når sitronsommerfuglen sitter med oppslåtte vinger, slik som på bildet, har den en vakker, særpreget «gotisk» vingekontur. Sitronsommerfuglen er forøvrig en av de få sommerfuglene som «later som om den er død», når den blir fanget. En lang stund kan den bli liggende stille i hånden, med oppslåtte vinger og bena trukket tett inntil kroppen. Da ligner den meget på et vissent løvblad.

Den hvite C (*Polygonia c-album* L.) er lett å forveksle med neslesommerfuglen. Men ser du en rødbrun sommerfugl som ikke har svart bord med blå flekker i, så kan det være den hvite C. Greier du å holde øye med den en stund, oppdager du at ytre kanten av vingene er veldig innsvinget slik at den ser fillete ut, men vingenes bord er selvsagt symmetrisk. Avfløyne sommerfugler er gjerne uregelmessig fillete. Setter sommerfuglen seg, og slår den vingene opp over ryggen, vil du legge merke til at den heiser forvingene så meget frem at mesteparten av bakvingene kommer til syne. Da vil du også se «signaturen» C midt på undersiden av bakvingene, malt i hvitt, med en malers kunstneriske nonchalanse. Den hvite C er litt mindre enn neslesommerfuglen, og den minste av våre overvintre. I litteraturen står det at denne sommerfuglen er sjelden, men på mine kanter kan den være ganske vanlig enkelte år. Det er et spørsmål om ikke denne arten i stor utstrekning forveksles med neslesommerfuglen. Vi vet i alle fall lite om den, så enhver opplysning har stor interesse. Så send oss noen ord om du bevislig har truffet den.

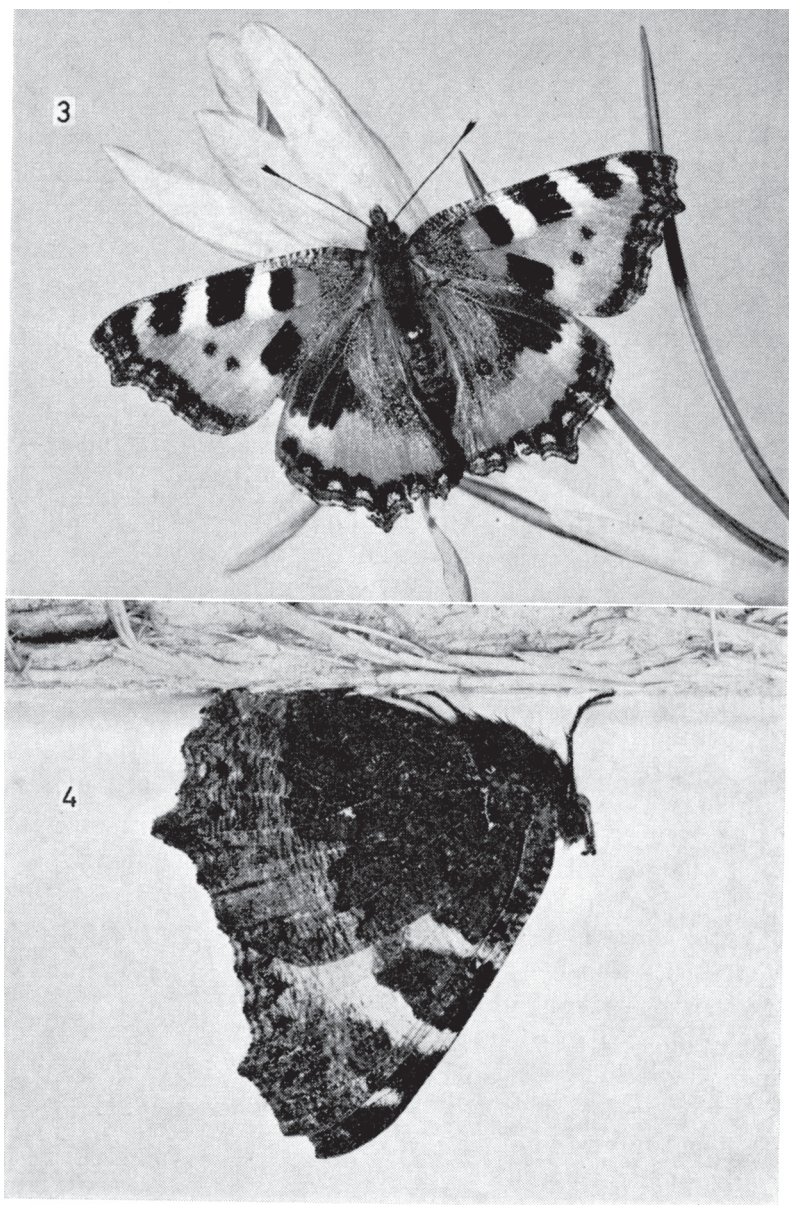

Fig. 3, 4. *Aglais urticae* L. Fot. P. Hafslund.

Sørgekappen (*Nymphalis antiopa* L.) er lett kjennelig med sine store, brunsvarte vinger, kantet med en hvit eller gulhvitt bord. Innenfor borden er alle vingene prydet med en rad blå flekker. Forkanten på forvingene har 2 gule flekker. Sørgekappen er en av våre store dagsommerfugler, med et vingspenn på opptil 7 cm. Den flyger meget raskt og liker seg i skogkanter med selje, osp, vier og bjørk. Om våren setter den seg gjerne på lauvtre-stammer for å suge i seg sevje som pipler ut fra sårflater i barken.

Bemerkninger til fig. 1—9.

Fig. 1: Dagpåfugløyet sitter med utslåtte vinger og soler seg på hannelsjens plommegule rakle. Den holder seg mest til dyrket mark, hager og parker, men forekommer også i åpent lende, i lauv- og blandingsskog. For sin formerings skyld er den bunnet til steder hvor det vokser nesle, for larvene lever nemlig av bladene. Arten er stasjonær på Sørlandet og den søndre del av Østlandet, men er funnet enkelte ganger utenfor dette området, f. eks. på Vestlandet og i nordre Gudbrandsdalen.

Fig. 2: Dagpåfugløyet har luktet drikkevarer, og setter seg på en vinterskåret bjørkestamme hvor saften pipler frem. Saften suges inn gjennom den lange sugesnabelen. Den ligger opprullet som en urfjær under hodet når den ikke brukes. Nå er vingene slått sammen over ryggen, og da er dagpåfugløyet ikke det spor vakker lenger. Legg merke til den fillete vingekonturen. Det viser at dette individet har hatt en lang flygetid høsten før.

Fig. 3: En neslesommerfugl nyder vårsolen på en krokus. Den er en av våre vanligste sommerfugler over store deler av landet. Foruten i lavlandet treffer man den også til fjells. Fjellformen (f. *polaris* Stgr.) er mindre og mørkere i fargene enn hovedformen. Også denne arten er bunnet til nesle fordi larvene lever av bladene. I motsetning til dagpåfugløyet går neslesommerfuglen tidlig i vinterdvale. Allerede i august søker den seg vinteropphold på mine kanter.

Fig. 4: Med vingene slått sammen over ryggen, og følehornene stukket inn mellom dem, satt en neslesommerfugl og sov døgnet rundt hele vinteren igjennom nede i min mørke og kolde kjeller. Først da gåsungene stod gule og lubne i åskanten en gang i april

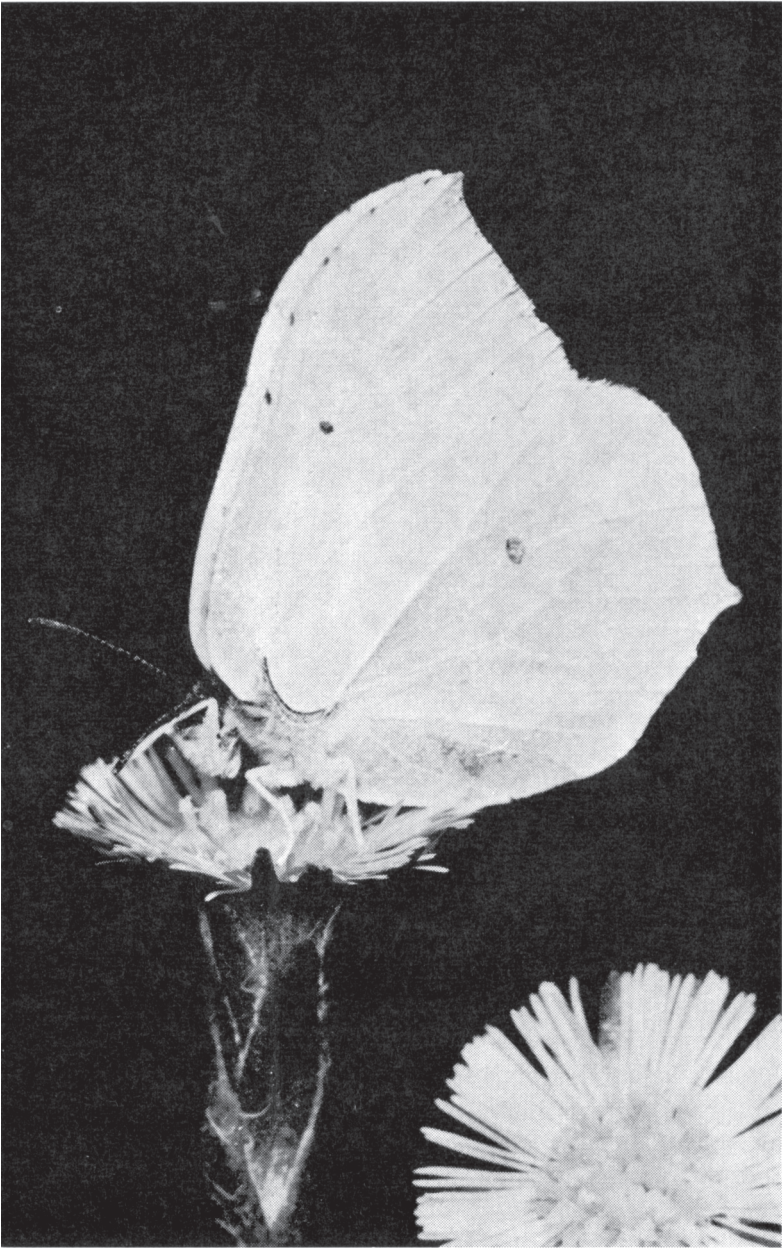

Fig. 5. *Gonepteryx rhamni* L. Fot. P. Hafslund.

våknet den til nytt og aktivt liv. Jeg gav den friheten og tenkte med vemod på at den skulle dø innen sommeren for alvor var kommet til landet. Etter forplantningsakten i mai måned er nemlig dens liv til ende — etter 8 måneders dvale og høyst 2 måneders aktivitet.

Fig. 5: Sitronsommerfuglen hviler på en utsprungen hestehov. Den holder mest til i glisne skogsbryn hvor det vokser trollhegg (*Rhamnus frangula*), for som larve lever nemlig denne sommerfuglen av trollheggens blad. Den er utbredt til Nord-Trøndelag.

Fig. 6: Den hvite C ser som kjent fillete ut i vingekantene, men den er jo skapt slik. Her starter den vårflukten fra en hasselbusk. Denne sommerfuglen er ikke så strengt bunnet til en enkelt plante som de foran nevnte arter. Larvene finner seg nemlig mat både av bladene til kirsebær, solbær, rips, nesle, humle, alm og hassel.

Fig. 7: På hasselens lange hannrakle har denne funnet seg sin soveplass i vårkvelden. Midt på undersiden av bakvingen lyser tydelig signaturen C!

Fig. 8: Sørgekappen på besøk på blomstrende selje. Ønsker du å lære våre tidlige dagsommerfugler å kjenne så bør du stille deg opp ved en blomstrende selje, en solvarm vårdag, for «gåsungene» har meget blomsterhonning (nektar) å by sine flagrende bestøvere.

Fig. 9: Mett og trett sovner sørgekappen inn i vårnatten.

2. De overvintrende nattsommerfugler

Av M a g n e O p h e i m

De arter som omtales nedenfor hører alle til storsommerfuglene (Macrolepidoptera) som er de best kjente av ordenen. Det er mulig at vi i et senere hefte kan se litt på vårens småsommerfugler (Microlepidoptera).

Der er ingen tusmørkesvermere (Sphingidae) og heller ingen arter av den heterogene gruppe som populært kalles spinnerer som overvintret i Norge, men blant nattflyene (Noctuoidea) er der hele 18. De fleste av disse hører til den egentlige nattflyfamilie (Noctuidae), 13 i tallet, hvorav alle på en nær er medlemmer av underfamilien Cucullinae med de randhårede øyne.

Fig. 6. *Polygonia C-album* L. Fot. P. Hafslund.

Først kan nevnes den spinneraktige, mosegrønne *Dasyptolia templi* Thnbg. med svakt utviklet sugesnabel. Så har vi fire vakre *Lithophane* arter. Den vanligste er *L. ingrlica* H. S., og *L. socia* Hufn. kan man relativt ofte treffe på, mens *L. lamda* F. og *L. furcifera* er temmelig sjeldne. De største i denne gruppe er kappeflyene, *Xylena vetusta* Hb. som i hvile ligner en tør avbrukket kvist og er ganske vanlig, og den yderst sjeldne *X. exsoleta* L. Sjelden er også den lille grå *Xylocampa areola* Esp. Derimot meget alminnelig kan bølgeflyet (*Eupsilia transversa* Hufn. (*satellitica* L.)) sies å være, hvis larve av og til kan gjøre stor skade på frukttrær. Arten kjennes lett på en liten hvit eller gul trekantet flekk på forvingen. Av Cucullinae kan vi tilslutt nevne slekten *Conistra*'s 4 arter hvis forvinger er forholdsvis brede og rettvinklede ved spissen. *Conistra vaccinii* L. er vanlig i lavere strøk. De tre andre som også er lavlandsdyr, regnes som store sjeldenheter i Norge. De er *C. erythrocephala* Schiff., *C. vau-punctata* Esp., samt den vakreste av dem alle, den oransjefargete *C. rubiginea* Schiff.

Av underfamilien Amphipyrinae med de nakne øyne er der bare en art som overvintrer i Norge, nemlig agatflyet (*Phlogophora meticulosa* L.), lett kjennelig på forvingens takkete utkant og det mørke trekantede mittfelt.

Nattflyfamilien Plusiidae har bare to overvintrende arter, det vanlige flikflyet (*Scoliopteryx libatrix* L.) samt et lite snutefly, *Hypena rostralis* L., som er en stor sjeldenheter og bare funnet på 3 steder her i landet.

Familien Hylophilidae som også kalles Cymbidae, var i gamle dager anbrakt blant de uekte spinnere, men fikk så senere plass blant nattflyene. Men i den aller nyeste tid ser det ut til at de skal tilbake på sin gamle plass ved siden av Nolidae og Arctiidae (bjørnespinnerne). Av familiens 5 norske representanter overvintrer de 3 arter av slekten *Nycteola* Hb. alle som voksne. De har vikleraktig utseende, så selv noenlunde erfarne Macros-samlere har plasert dem blant sine tilfeldig innsamlede Micro-lepidoptera. Våre to vanligste arter er *Nycteola degenerana* Hb. som lever på pil og selje, og *N. revayana* Scop. som er et eikeskogsdyr. Den tredje arten, *N. siculana* Fuchs er bare funnet en eneste gang i Norge (se side 20).

Fig. 7. *Polygonia C-album* L. Fot. P. Hafslund.

I Nord-Norge er der bare kjent to arter av de overvintrende nattfly, nemlig *Dasytopia templi* og *Xylena vetusta*.

I den store målerfamilien (Geometridae) er det merkelig nok bare fire som overvintrer som imagines, hos oss, og samtlige hører til underfamilien Larentiinae. Først har vi den store, mørke og forholdsvis sjeldne *Triphosa dubitata* L. som er lett å forveksle med *Calocalpe cervinalis* Scop., men denne flyger bare på vårparten. *T. dubitata* kan skilles fra den annen ved sin meget sterkere innskårne søm på bakvingen.

De øvrige 3 som er *Cidaria* Tr. arter, er ganske vanlige i Norge. De er følgende, *C. (Chloroclysta) siterata* Hufn., *C. (C.) miata* L. og *C. (Xanthorhøe) fluctuata* L. De to sistnevnte er også funnet i Nord-Norge.

Alle de 28 overvintrende arter på et par nær er funnet i Oslofjordområdet og på Sørlandet, mens det indre Østland bare figurerer med 17 arter. I Bergensdistriktet er der påvist 13, knapt halvparten av det totale antall og Nord-Norge har hittil bare kunnet oppvise 6 arter.

De fleste arter flyger i april og mai, noen få til ut i juni, og så kommer neste generasjon i slutten av sommeren og på høstparten.

3. Vårens klekkede sommerfugler

Av M a g n e O p h e i m

Vi skal så se på de arter som overvintrer som pupper og klekkes tidlig på våren fra februar til og med april. På denne tid er det ikke så vanlig å treffe på nyklekkede dagsommerfugler, bare guldvingen, *Lycaena phlaeas* L. og en av de små kålsommerfugler, *Pieris rapae* L. kan man vente å finne så tidlig under normale forhold. Først omkring 1. mai begynner klekkingen av dagsommerfuglene for alvor.

Blant de ekte spinnere er der 5 tidlige vårarter i Norge. Det er de praktfulle arter, nattpåfugløyet, *Saturnia pavonia* L. og *Endromis versicolora* L., de to *Eriogaster* arter, *E. lanestris* L. og den nærstående dvergbjerkspinner, *E. arbusculae* Fr., som begge hører til familien Lasiocampidae. Tilslutt har vi den nattflylignende *Achlya flavicornis* L. (*Polyploca cinerea* Goeze) som representant for familien Polyplocidae.

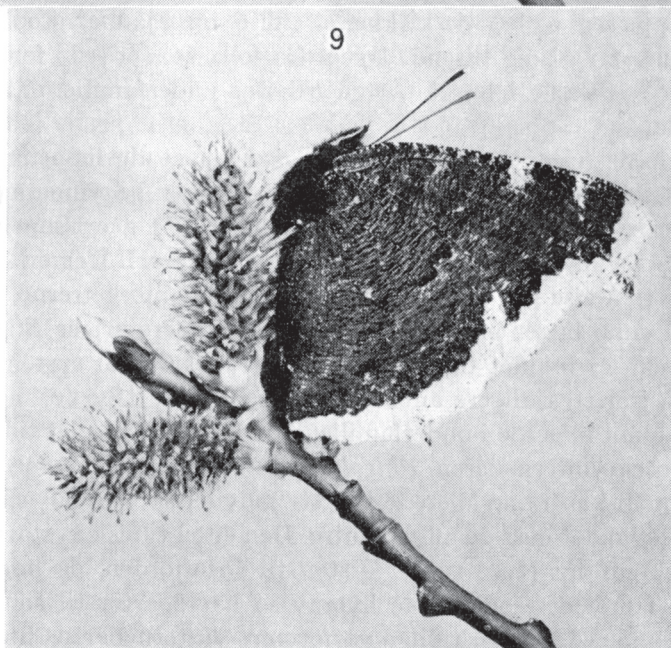
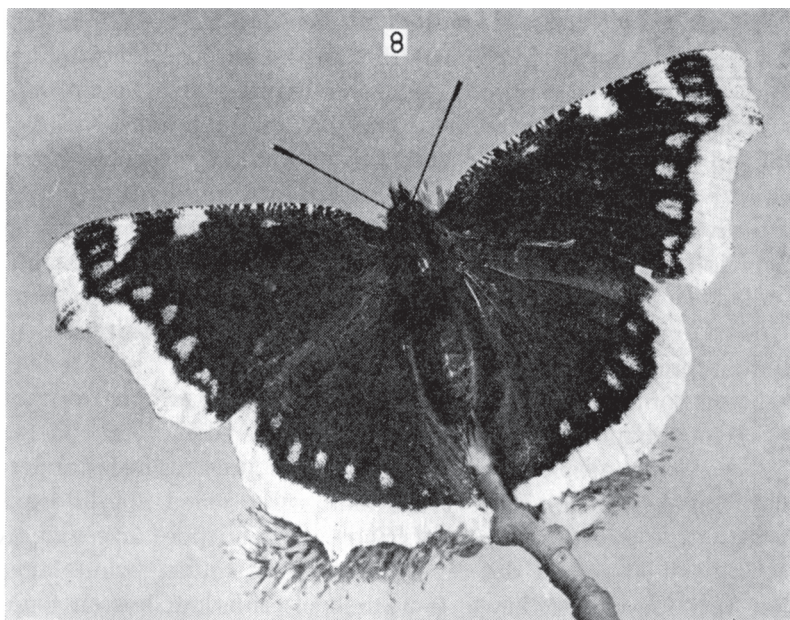

Fig. 8, 9. *Nymphalis antiopa* L. Fot. P. Hafslund.

Seljeflyenes 8 arter (*Orthosia* O. (*Monima* Hb.)) utgjør flertallet av de aprilflygende nattfly. De hører til underfamilien Hadeninae som er karakterisert ved de hårete øyne. De vanligste arter er *O. gothica* L. med det mørke bøyleformete merke på forvingen (hos formen *gothicina* H. S. er merket meget blekere), *O. incerta* Hufn. med vatrede forvinger og *O. stabilis* Schiff. med store lyskantede merker. De øvrige 5, *O. populi* Strøm, *O. advena* Schiff. (*opima* Hb.), *O. gracilis* Schiff., den lille *O. cruda* Schiff. (*pulverulenta* Esp.) og *O. miniosa* Schiff. er relativt sjeldne. Underfamilien Cucullinae som hadde så mange overvintre, er bare representert med en eneste vårklekket art, nemlig den askegrå spinnerlignende *Brachionycha nubeculosa* Esp. Den har også som mange spinnerer sterkt redusert snabel. Den rød- og blå-grå *Cerastis rubricosa* F. er årets første representant for underfamilien Agrotinae. Tilslutt må man vel ta med det lille grå nattflyet, *Caradrina clavipalpis* Scop., som i senere år ser ut til å ha utviklet seg til det rene husdyr. Den smussigbrune larve har fått for vane å krype inn i beboelseshus om høsten for å forpuppe seg, og kan da klekkes så tidlig som i januar. Zoologisk Museum får stadig tilsendt larver fra folk, som er redd for at de kan gjøre skade i huset. Arten tilhører underfamilien Amphipyriinae.

Målerne (Geometridae) kan oppvise vel et dusin arter som klekkes fra februar til og med april, og familien begynner å gjøre seg mere gjeldende, der var som kjent bare 4 arter som overvintret. Vårbjerkemåleren (*Brephos parthenias* L.) er en av de første til å vise seg, flygende rundt toppen av bjerketrene, mens sneen ennå ligger på marken. En noe sjeldnere art er *B. notha* Hb. som er bundet til asp. Slekten *Brephos* O. står systematisk nokså isolert, tidligere anbrakt i slutten av nattflyene, men nå først blant målerne i underfamilien Brephinae. Vår aller tidligste måler er vintermåleren *Phigalia pilosaria* Schiff. (*pedaria* F.) som man kan finne allerede i første halvdel av februar, spesielt på Vestlandet med de milde vintre. Den er en typisk kystart som er utbredt fra Møre rundt kysten til Oslofjorden, og hører til underfamilien Geometrinae hvorav vi har 5 arter til som kan regnes med blant de tidlige vårformer. Vintermålerens hunn er praktisk talt vingeløs. En annen art med liknende utbredelse

og hvis hunn også har sterkt reduserte vinger, er den vestlandske frostmåler (*Erannis marginaria* F.). Man finner den vanligvis i april, like som den spissvingede *Alsophila aescularia* Schiff. Vingene hos dennes hunn er også kraftig reduserte. Store aprildyr med tykk bakkropp og sugesnabelen redusert til et par trådformige utvekster, er de spinnerlignende arter *Lycia hirtaria* Cl. og den langt sjeldnere *Biston stratarius* Hufn. Av underfamilien har vi tilslutt den vanlige månemåler (*Selenia bilunaria* Esp.), som gjerne klekkes først fra midten av april. En sommergenerasjon kan forekomme i august. Månemåleren har en tynn lys måneliknende flekk ved spissen av forvingen. Underfamilien Larentiinae har 5 arter som klekkes tidlig om våren, nemlig to rotflikmålere, *Nophopteryx carpinata* Bkh. som er lys grå og ganske vanlig, og den sjeldnere *N. polycommata* Schiff. som er lysebrun med mørke felter. Begge har små bakvinger som har en flik ved roten hos hannen. Av de øvrige tre arter kan først nevnes den meget sjeldne granfrostmåler (*Malacodea regelaria* Tngstr.) med de halvt gjennomsiktige vinger med tydelige svarte ribber, og hvis hunn har sterkt reduserte vinger. Tilslutt har vi den lysebrune *Earophila badiata* Schiff. med det sterkt innskårne tverrbånd og den lille, spissvingede *Eupithecia lanceata* Hb. med små bakvinger. Den siste hører til den gruppe målere som englenderne kaller for «pugs».

Sommerfugler som i gode år hvor våren kommer tidlig, kan klekkes allerede i slutten av april, men som har sitt optimum i mai—juni vil bli omtalt i et senere avsnitt.

(Forts. i neste hefte).

Småstykker

En sjelden form av *Erannis erosaria* Schiff.

Blant noen Lepidoptera som cand. real. Per Pethon fanget ved hjelp av kvikksølvlampe 3. september 1966 på Tokenes, Nøtterøy (VE) og som han skjenket til Zoologisk Museum, Oslo, var der en ♀ av måleren *Ennomos erosaria* Schiff. av et ganske aparte utseende. De to mellomlinjer på forvingen er som regel vidt atskilt (fig. 14), men her var de forenet ved innkanten og fjernet seg ubetydelig mot utkanten (fig. 15). En lignende form er beskrevet fra Reims i Frankrike under navnet ab. *angulifera* Demaison (Seitz, A.: Die Spanner d. Pal. Faunageb. Suppl. 4 (1954), p. 325 i Die Grossschmetterlinge d. Erde). Jeg skrev til min gode venn, læge Ove Høegh-Guldberg, Horsens, og spurte om han kjente til om denne form forekom i Danmark. Han svarte beredvillig at han hadde aldri truffet på den, og han visste heller ikke om andre samlere hadde funnet den.

M. Opheim.

Råd og vink ved fangst av Lepidoptera

Av bøker som behandler fangst av Lepidoptera kan nevnes to danske, nemlig Wilhelm van Deurs: «Indsamling av Sommerfugle» fra 1948, og den nyere, Torben W. Langer: «Sommerfugle — Indsamling og Preparation» fra 1960. Enn videre kan anbefales, «Jeg ser på insekter» (Politikens Håndbøker nr. 239,

1961). Egne norske bøker om emnet har vi dessverre ikke, men god og kort orientering finnes i N. Knabens fra fransk om-bearbeidete sommerfuglbok (Det lille universitet) som kom ut i 1965.

Sommerfuglhoven.

Ringen til denne kan lages av en ca. 120 cm lang ståltråd. Endene av ståltråden bøyes vinkelrett og bør være en 4—5 cm lange. En enkel måte å feste skaftet til ringen på, er først å skjære ut to riller i enden av skaftet, og så banke et tynt metallrør (4—5 cm langt) ned på dette. Endene av ringen kan man så presse eller banke forsiktig inn i rillene. Nettet kan lages av nylon eller lign. stoffer. Det skulle vel være mulig å få litt kvinnelig hjelp til dette arbeide. Man trenger et stykke som er 115 cm langt og 65 cm bredt til et nett.

Fangstglass.

Et hensiktsmessig fangstglass kan lages således: I glasset fyller man først små celluloid biter til vel én cm's høyde. Deretter helles så meget eddiketer oppå at den står litt over celluloiden. Korken settes så på for at ikke eddiketeren skal fordampe. Etter en stund dannes der en noenlunde fast gelé. Så dekkes geléen med et lag bomull eller vatt, over dette legger man en rund pappskive og så en passende mengde gullsmedvatt øverst. Et slikt glass skulle være brukbart i 1 à 2 måneder. Begynner giftvirkningen å bli dårlig, tar man ut bomull og vatt, og fyller pånytt med eddiketer til geléen og går frem på samme måte som tidligere anvist.

Insektnåler.

For macrolepidoptera er insektnåler nr. 1 og 2 meget anvendbare (knappnåler frarådes). Sommerfulen settes høyt på nålen ca. 1/3 fra nålehodet, så der blir plass til etiketter med lokalitet, dato og finnerens navn.

Spennebretter.

Det tar litt tid å lage et godt spennebrett. Man kan f. eks. kjøpe ett eller to brett og bruke dem som modell. Faste spennebrett er å foretrekke fremfor innstillbare brett som også er kostbarere.

Insektkasser.

Som bunnmateriale i insektkasser er «mollplatten» de beste, men de må nok fåes fra utlandet (Tyskland). Ellers er de hvite isoporplater brukbare. De kan kjøpes her i landet i byggningsartikkelfirmaer. Insektkassene bør ha not og fjær så de blir helt tette. Sommerfugler som nettopp er tatt av spennebrettet, bør stå en stund i «karantene» i en mindre eske, for det kan jo slumpe at ett eller annet skadeinsekt kan ha lagt egg på sommerfuglen, mens den har stått i spenn.

(Forts.)

M. Opheim.

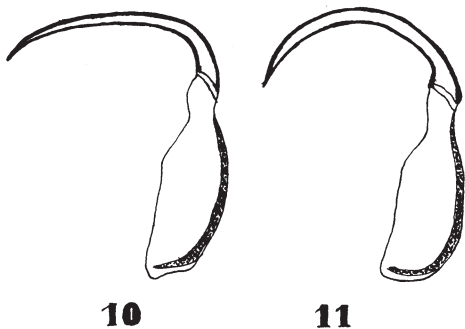

Fig. 10, 11. Uncus og tegumen sett i profil.
10. *Autographa gracilis* Lempke, Oslo.
11. *A. festucae* L., Tromøy (AAy). Del. M. Opheim.

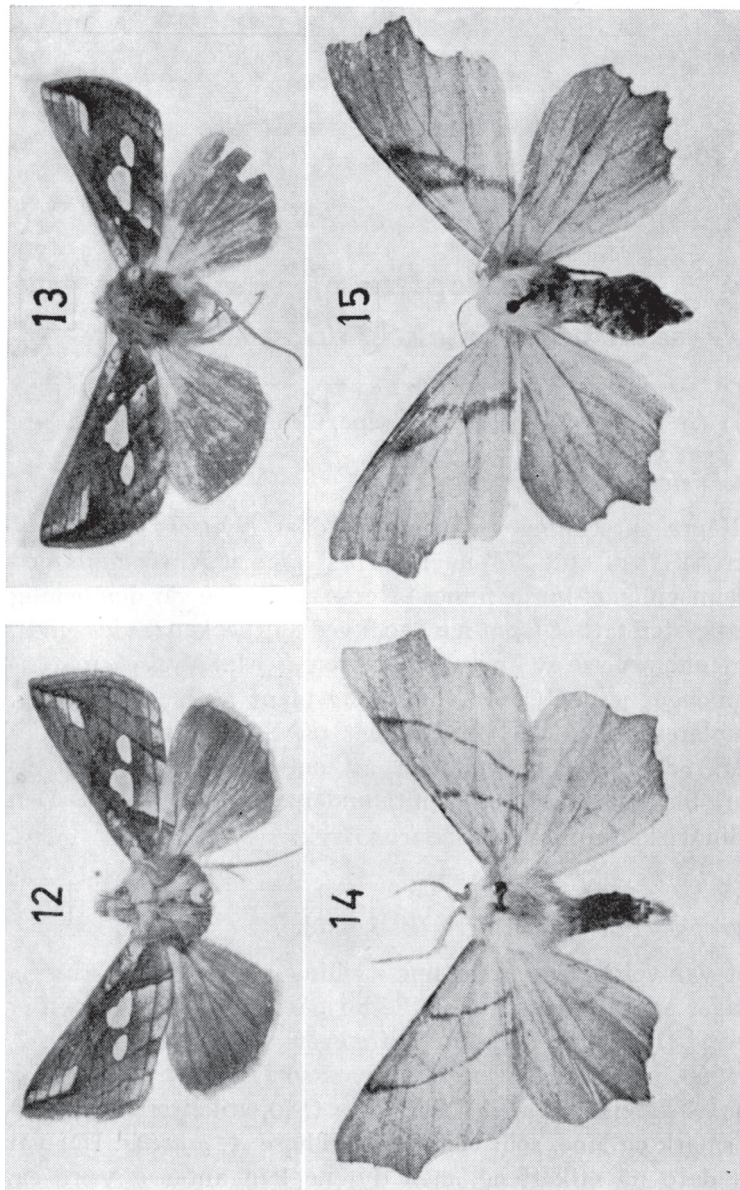

Fig. 12—15. 12. *Autographa gracilis* Lempke ♂, Oslo. 13. *A. festucae* L. ♂, Tromøy (AAy). 14. *Ennomos erosaria* Schiff. ♂, Nøtterøy (VE). 15. *E. erosaria* f. *angulijera* Demaison ♀, Nøtterøy. Fot. R. Mehl.

Nye Lepidoptera for Norge, samt noen feilaktig anførte arter

M. O p h e i m
Zoologisk Museum, Oslo

Nycteola siculana Fuchs. (fig. 17)

I «Några anteckningar rörande Europas *Nycteola* Hb.» (Ent. Tidskr. 81 (1960): 63—73) nevner Torstenius at *N. siculana* med stor sannsynlighet burde finnes i Norge. I Sverige var den nemlig på vestkysten tatt så langt nord som ved Saltbacken (Svinesund). Ved gjennomgåelse av Zoologisk Museums (Oslo) *Nycteola* materiale oppdaget jeg en ♀ av *N. siculana* blant *N. revayana* Scop. eksemplarene. Den var blitt funnet på Nordstrand (Oslo) av W. M. Schøyen i begynnelsen av dette århundre. Bestemmelsen ble bekreftet ved genitalundersøkelse av dyret. Den skandinaviske form er ssp. *svecicus* Bryk.

Autographa (Plusia auct.) gracilis Lempke.

Det var vel å vente at denne «tvillingart» av *A. festucae* L., oppdaget av Lempke, også skulle bli påvist i Norge, da den er utbredt i Danmark, Finland (Hoffmeyer: De danske målere, 2. utg. 1966, p. 352) og Sverige (I. Svensson in litt.). I Zoologisk Museums samlinger var der to ♂♂ fra Oslo, etikettert henholdsvis Esmark og Moe, som viste seg å tilhøre *A. gracilis*. Der var ingen dato på etikettene, men dyrene kan antas å være ca. 100 år gamle. Utbredelsen i Norge vil kanskje vise seg å være østlig, i sammenheng med den svenske utbredelse.

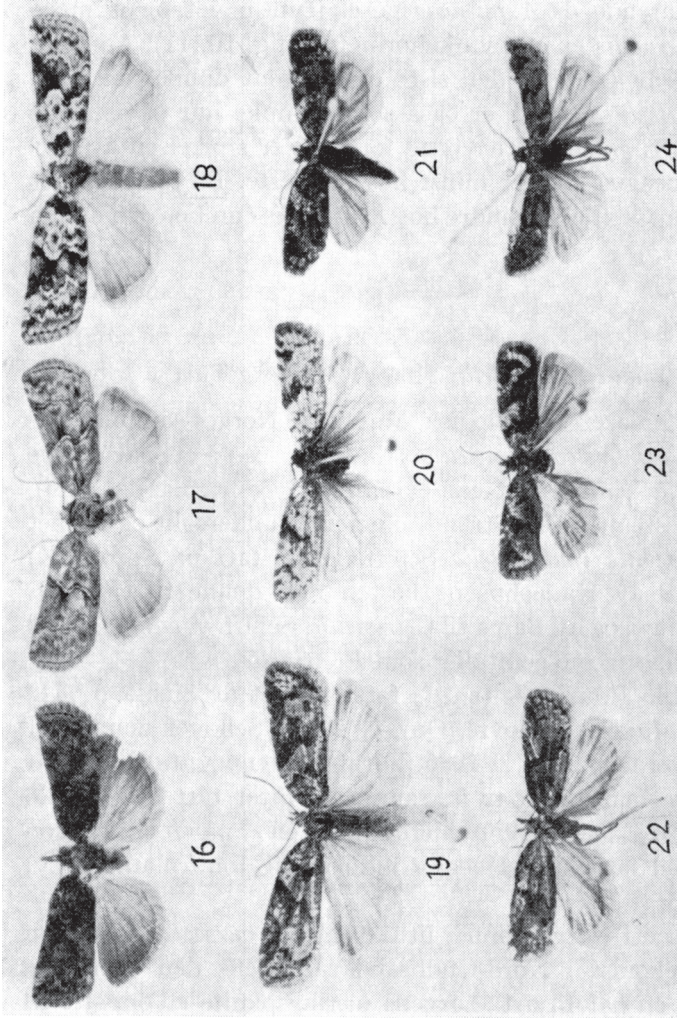

Fig. 16–24. 16. *Nyctecola revayana* Scop. ♂, Jeløy (Ø). 17. *N. siculana* Fuchs ♀, 18. *N. degenerana* Hb. ♂, Jeløy, 19. *Acleris walckerana* McDunn. ♂, Torne Lappmark, Sverige. 20, 21. *A. fimbriana* Thnbg. ♂, ♀, Dalholen (HEn). 22. *A. walckerana* ♀, Dalholen. 23, 24. *A. fimbriana* ♀♀, Dalholen. Fot. R. Mehl.

Lempke har i «Notes on the genus *Autographa* Hübner, subgenus *Chrysaspidia* Hübner» (Ent. Ber. 26 (1966): 64—71)), gode bilder av de to arter, samt av deres genitalier (♂, ♀). Noen forskjell i lengden på uncus kan jeg ikke se at der er, det er vel bare tilsynelatende, da *A. festucae* har en jevnt bøyet uncus, mens den hos *A. gracilis* er mer vinkelformet (se fig. 10, 11). Ampulla er kraftigere bygget hos den siste og omtrent dobbelt så bred som hos *A. festucae*. Den er også som Lempke har påvist, noe lengere hos *A. gracilis*. En viktig forskjell er størrelsen av cornutus i aedoeagus, den er minst hos den siste. På forvingen er den nederste apexflekk mindre hos *A. gracilis* enn hos den annen art (fig. 12, 13).

Pediasia (*Crambus* F.) *aridella* Thnbg. (*salinella* Tutt).

Alle eksemplarer i Zoologisk Museums Norges-samling, bestemt som *Crambus contaminellus* Hb., viste seg på ett nær å høre til *P. aridella* Thnbg. Det ene eksemplar (♂), fra Lærdal (SFi), fanget og bestemt av E. Strand, ble genitalundersøkt og funnet å være *Agriphila inquinatella* Schiff. En ♂ tatt på Spro (AK) 13 VII 1919 av Haanshus og bestemt av denne til *Crambus geniculeus* Haw. og av Barca til *C. tristellus* Schiff. v. *aquilella* Hb. viste seg å ha samme genitalier som *P. aridella*.

I Norge ble *P. aridella* (en ♂) først funnet av Siebke 5 VIII 1873 ved Toftemo på Dovre (On), og så tok Schøyen den i stort antall i Bøverdalen 30 VII 1885. Foruten ovennevnte eksemplar fra Spro har Haanshus to til fra samme lokalitet, tatt 9 VIII 1920 og 1 VIII 1923. Der ble ennvidere funnet en ♂ på en ekskursjon sammen med læge Ove Høegh-Guldberg til Jomfruland (TEy) 18 VII 1963.

Utbredelsen i Norge minner litt om *Euxoa cursoria*'s med den isolerte forekomst i Nord-Gudbrandsdal, mens den ellers må regnes som en halofil art. Larvens næringsplante er oppgitt til å være *Atropis maritima* (Bleszynski, Crambinae (1965) i *Microlep. Pal.*), som finnes langs kysten hos oss. I Sverige er *P. aridella* påvist så langt nord som Lule Lappmark, mens *P. contaminella* bare går til Västergötland.

Chilo phragmitellus Hb.

Også denne art er blitt forvekslet, nemlig med *Schoenobius gigantellus* Schiff., som ble angitt ny for Norge av Haanshus i Norsk Ent. Tidsskr. 2 (1927): 152 fra Spro (AK). De to arter hører til hver sin underfamilie, og er svært like, men skilles lett ved at nedre kant av cellen på bakvingens overside er håret hos *C. phragmitellus*, men naken hos *S. gigantellus*. Haanshus fanget bare ett eksemplar, det var en ♀ (9 VII 1926). I Sverige finnes begge arter, *C. phragmitellus* er den mest utbredte. Larven lever på *Phragmites*.

Udea (Pionea Guen.) ferrugalis Hb.

Arten er anført for Akershus fylke i Haanshus' fortegnelse, men jeg har ikke kunnet finne noe i litteraturen om dette funn, heller ikke finnes det noe eksemplar av *U. ferrugalis* i Zoologisk Museums (Oslo) samling. Man kan kanskje gå ut fra at angivelsen skyldes en feilbestemmelse. Arten er ikke stasjonær i Skandinavia, men kommer år om annet flygende hertil fra Søreuropa. Da jeg besøkte Universitetets reservat på Tjøme i slutten av juni i fjor (1966), var jeg så heldig å fange en noe defekt ♂ den 26. like i strandkanten. Fra den danske lepidopterolog N. L. Wolff fikk jeg melding om at arten hadde litt av et flygeår i Danmark i fjor.

Acleris walkerana McDunn. (*boreana* Wolff).

Slekten *Acleris* Hb. har tidligere hett henholdsvis *Teras* Tr., *Acalla* Hb. og *Peronea* Curt.

Vikleren *A. walkerana* har en ganske interessant historie. Den ble først funnet på Grønland men ansett som en form av den vanlige art *A. maccana* Tr. som er utbredt både i Nord-Amerika og Europa. De Lesse og Viette som bestemte Microlepidoptera fra den franske Grønlandekspedisjon i 1949, mente at den grønlandske *Acleris* art var *Peronea caryosphena* som Meyrick beskrev i 1937 også etter materiale fra Grønland (Ann. Soc. Ent. France 115 (1949): 81—92).

Først i 1963 begynte der å bli mer klarhet i saken, da vikler-spesialisten Obraztsov ved undersøkelse av genitaliene i de Lesse og Viettes «*Peronea caryosphena*» materiale, fant at de stemte overens med McDunnough's *A. walkerana*'s fra Ontario og Quebec, beskrevet i 1934 (Can. Journ. Res. 11: 290—332). Men den endelige løsning på problemet kom kort tid etter, i 1964—66, ved Wolffs undersøkelser. Meyricks holotype av *Peronea caryosphena* viste seg å høre til en ganske annen gruppe innen *Acleris*, og var meget lik *A. tripunctana* Hb. (*ferrugana* auct.), og er vel etter min oppfatning nærmest en grønlandsk underart av den siste. Wolff som imidlertid ikke kjente Obraztsovs avhandling fra 1963, beskrev den andre grønlandske art som *A. boreana* i sin monografi «The Lepidoptera of Greenland» (1964) (Medd. om Grønland 159, 11: 1—74). Ikke lenge etter fikk Wolff anledning til å undersøke holotypen av *A. walkerana* (var ikke undersøkt av Obraztsov) og kom da til det resultat at hans endemiske *A. boreana* var synonymisk med den nearktiske *A. walkerana* McDunn. (Notes on the Synonyms of *Acleris walkerana* McDunn., Opusc. Ent. 31 (1966): 39—42).

Men der var enda flere overraskelser i vente, denne gang av zoogeografisk art. Under tilbakereisen fra den meget givende ekspedisjon til Pältsa og Tuoipal (i det aller nordligste hjørne av Sverige) i 1964, samlet Ingvar Svensson og Roland Johansson mange viklerlarver på *Salix glauca* og *S. lapponum* ved Lappeasuando (mellom Kiruna og Gällivare). Foruten *A. ferrumixtana* Ben. ble der overraskende nok klekket en god del av den nearktiske arten *A. walkerana* fra disse. (Se Opusc. Ent. 30 (1965): 130). Herr Johansson har vært så elskverdig å forære meg en ♂ og en ♀ av *A. walkerana*. Den store og praktfulle ♂ er gjengitt på fig. 19.

Der burde jo være en sjanse for å finne arten også i fjelltraktene i Norge, og da helst i det insektrike Dovreområdet hvor så mange sjeldne arter er blitt påvist i årenes løp. Det falt seg så heldig at jeg fikk en invitasjon fra konservator Nils Knaben om å tilbringe en del av ferien på hans hytte på Furuhovde i Dalholen (HEN). Jeg var der fra 27. juli til 4. august 1966, og begynte straks i umiddelbar nærhet av hytten å se etter sammenspundne blader av *Salix glauca*. Utbyttet ble vel 30 larver og pupper,

hvorav der ble klekket 8 ♂♂ og 6 ♀♀ samt 4 snylteveps av familien Ichneumonidae i tiden fra 16. august til 7. september. Alt i alt kom der ut 3 arter av slekten *Acleris*, nemlig 4 ♂♂ og 2 ♀♀ av *A. ferrumixtana*, klekket 16.—20. august, 2 ♂♂ og en ♀ av *A. walkerana* 19.—26. august og 2 ♂♂ og 3 ♀♀ av *A. fimbriana*, klekket 23. august til 7. september. *A. walkerana* var forskjellig fra de to andre ved å ha en tydelig ryggdusk, men larven ligner meget på *A. ferrumixtana*'s med sin grønne kropp og svarte hode, mens larven til *A. fimbriana* var tydelig forskjellig med sine små lyse prikker på kroppen. Det var litt overraskende å finne den sistes larver på vier, da de ellers bare er funnet på *Vaccinium* og *Prunus*. *A. fimbriana* varierer meget sterkt, hva fig. 20, 21, 23, 24 tydelig viser. Min ene ♀ av *A. walkerana* fra Dalholen er vist på fig. 22. Den er meget monoton i forhold til den svenske ♂.

A. walkerana er vel nærmest en subarktisk-subalpin art med vesentlig østlig utbredelse i Norge. Lokaliteten i Dalholen ligger på vel 900 m o.h. Lengere vest omkring Hjerkin st. (1 000 m o.h.) fant jeg ingen *Acleris*-arter på *Salix*.

Eucosma expallidana Haw.

Barcas «*Epiblema fulvana* v. *jaceana* H. S.» (Østfolds Lep. fauna, Ent. Tidsskr. 1: 216—234) tilhører denne art, og likeledes en ♂ fra Tøyen, Oslo, tatt av Siebke. Denne og de to følgende arter er omtalt mer utførlig i min avhandling «The Norwegian species of *Bactra* Steph. and *Eucosma* Hb.» i Opusc. Ent. 31. (1967), hefte 1—2.

E. saussureana Ben.

Arten ble funnet av stud. real. Arild Fjeldså ved Krokstrand i Dunderdalen (Nsi) i 1965 og ved Bodø (Nsy) både i 1965 og 1966, siste år i antall.

Bactra lacteana Car. (*gozmanyana* Toll).

B. lacteana har lenge vært sammenblandet med *B. lanceolana* Hb., men ble så i 1958 utskilt fra den siste. I Norge er *B. lacteana* mer sørlig, utbredelsen når ikke 62°.

Lobesia (Polychrosis Rag.) bicinctana Dup.

Barca nevner i Ent. Tidsskr. for 1922 (42: 35—40) at han fanget en ♂ av *Polychrosis artemisiana* Z. på Rauer (Ø) 30 V 1920, og at arten var ny for Norge. Eksemplaret som nå finnes i Zoologisk Museums samling, viste seg ved genitalundersøkelse å tilhøre den nærstående art *L. bicinctana* Dup. Ett annet eksemplar i samlingen, tatt av Rygge på Tofteholmen (Bø) 16 V 1921, var uten bakkropp, men tilhører sikkert denne art.

Ifølge Benander (Anmerkninger til hans microskatalog, 1946) har der rådet usikkerhet hvorvidt de svenske dyr hørte til *L. artemisiana* eller *L. bicinctana*. Men ved å undersøke genitaliene både av *L. artemisiana* fra Zellers samling og av *L. bicinctana* fra Frankrike, fant han at de svenske eksemplarer utelukkende var *L. bicinctana*. Det er derfor forståelig at Barca ikke klarte å komme frem til det rette navn for eksemplaret fra Rauer.

Nylig har vi fått et nytt funn av *L. bicinctana*, denne gang fra vestsiden av Oslofjorden. Blant en del micros Karl R. Gjertsen sendte meg fra Tjøme (VE), oppdaget jeg nemlig en ♂, funnet 9 VI 1966. Det er pussig at her på Østlandet er arten bare funnet på øyer.

Larvens næringsplante er *Sedum* etter Benanders opplysning, *Allium* etter Hannemanns.

L. artemisiana må man helt ned til Berlin for å finne, så det ville være litt av en begivenhet om denne art kunne påvises i Norge.

Depressaria nervosa Haw.

Karvemøllet (*D. nervosa* Haw.) er nevnt i W. M. Schøyen: «De for Ager, Eng og Have skadeligste Insekter og Smaakryb» (Christ. 1875), at den bl. a. lever på karve og pastinakk, men der står ingenting om at den var funnet i Norge. I Sverige er der spredte funn fra Skåne til Nordbotten, så vi skulle vel forlengst ha påvist den her i landet, men først 25. mai i fjor (1966) lykkedes det stud. real. Arild Fjeldså å fange en ♂ på den gode lokalitet, Myrevann i Fana (HOy), hvor han tidligere har funnet så mange arter, hvorav flere nye for ytre Hordaland.

Gelechia (Filatima) incomptella H. S.

Blant Barcas *Gelechia (Aroga) velocella* Dup. materiale, fant jeg en ♀ av denne for Norge nye art. Barca tok den ved Sarpsborg 7. juni 1922. I Sverige er den funnet helt opp til Västerbotten. Larven lever på *Salix* arter.

Gelechia (Chionodes) fumatella Dgl. (*oppletella* H. S.).

En ♀ tatt av E. Strand i Austad (AAi) i august 1902, ble genitalundersøkt og funnet å høre til *G. fumatella*. Den var ubestemt av Strand.

Feilaktig anførte Lepidoptera fra Norge

Agriphila (Crambus F.) geniculea Haw.

Som nevnt under *Pediasia aridella* Thnbg. var Haanshus' eksemplar av «*Crambus geniculeus*» en ♂ av *P. aridella*. Ellers er der ikke angitt noen funn av *A. geniculea* i Norge. I Sverige er den bare påvist i Skåne og Halländ.

Pediasia (Crambus F.) contaminella Hb.

I Norge har arten for det meste vært forvekslet med *P. aridella* (se under denne). Arten er ennå ikke med sikkerhet påvist i Norge. I Sverige går den nord til Västergötland.

Schoenobius gigantellus Schiff.

Denne hører også til de forvekslede arter (se under *Chilo phragmitellus*).

Endothenia (Argyroploce auct.) nigrocostana Haw.

I «Rettelser og tilføielser til Fortegnelse over Norges Lepidoptera» (Norsk Ent. Tidsskr. 4 (1935): 84—86) nevner Barca at han tok 2 ♂♂ av denne art 22 VII 1928 ved Strand i Bærum (AK), og at den var ny for Norge.

Ved genitalundersøkelse viste det seg at dyrene var feilbestemt og at de hørte til *Neosphaleroptera* (*Cnephasia* auct.) *nubilana* Hb., det vil si til en annen underfamilie. Denne art ble forresten angitt ny for landet i 1937 av Grønlien som fant den ved Brevik (TEy) (Tillegg til Norges Lepidopterafauna, Norsk Ent. Tidsskr. 5: 29—31).

Bactra furfurana Haw.

I Barcas ovennevnte publikasjon er også denne art feilaktig anført som nyhet for landet. Hans to ♂♂ fra Nordstrand, Oslo, tatt 8 VIII 1923, er den vanlige arten, *B. lanceolana* Hb. (Se forøvrig min avhandling i Opusc. Ent. for 1967, hefte 1—2).

Lobesia (Polychrosis) artemisiana Z.

Som tidligere nevnt er Barcas ♂ fra Rauer *L. bicinctana* Dup.

Cymolomia latifasciana Haw.

Er nevnt fra Flåm (SFi) i A. Løkens Ekskursjonsberetning i Norsk Ent. Tidsskr. 13 (1966): 371—386. Vikleren var riktig bestemt av finneren, A. Fjeldså, til *Acleris latifasciana* Haw., men p. g. a. nomenklatorisk lapsus blitt anført som ovenstående art, som forresten nå heter *Argyroploce aurofasciana* Haw. I Sverige er denne bare kjent fra Skåne og Halland.

For lån av materiale av Lepidoptera takker jeg hjerteligst konservator A. Lillehammer, Zoologisk Museum, Oslo, stud. real. Arild Fjeldså, Bergen og herr Karl R. Gjertsen, Tjøme. Likeledes er jeg stor takk skyldig til kunstmaler Roland Johansson, Växjö, Sverige, for gaven av to *Acleris walkerana* fra Torne Lappmark. Ingeniør N. L. Wolff, Hellerup, Danmark, har vennligst gitt meg opplysninger om migranten *Udea ferrugalis*' forekomst i Danmark i 1966. Til slutt må jeg få takke cand. real. R. Mehl, Zoologisk Museum, Oslo, for de gode fotografier.

Nye lokaliteter for norske Lepidoptera, samt sjeldnere funn

I følgende fellesliste er der foruten nye funn for de enkelte områder (etter Strands inndeling) også tatt med lokaliteter for nyere funn som er prikket inn i Opheims Catalogue I—II.

En del samlere har velvilligst levert inn lister over sine funn til dette hefte, og vi håper at ennu flere blir med i det neste. De fleste av de nedennevnte funn skriver seg fra følgende områder og samlere:

Vestre Buskerud (Bv), Sigdal—Eggedal 1964—65, P. Ræder (R).

Vestfold (VE), Nøtterøy, Tokenes 1961, 1966, P. Pethon (P), Tjøme, Budal 1963 og Rød (Univ. reserv.) 1966, M. Opheim (O), Tjøme, Kråkere 1962—66, K. R. Gjertsen (G).

Ytre Telemark (TEy), Kragerø—Jomfruland 1963, O. Høegh-Guldberg og M. Opheim (HG-O), samme distrikt 1963—66, Opheim (O).

Ytre Vest-Agder (VAy), Lista, Eikvåg—Loshavn 1960—66, P. Ræder (R).

Ytre Hordaland (HOy), Bergen, Fana og Sunnhordland 1952—57, Opheim (O), Bergen og Fana 1964—66, A. Fjeldså (F).

Ytre Sør-Trøndelag (STy), Ørland, Bjugn og Åfjord, og Indre Nord-Trøndelag (NTi), Nordli 1950, R. Dahlby og Opheim (D-O).

Søndre ytre Nordland (Nsy), Bindal, Velfjord og Sømna, og Søndre indre Nordland (Nsi), Grane 1947, Opheim (O).

Nordre østre Nordland (Nnø), Narvik og Skjomen, og Nordre vestre Nordland (Nnv), Svolvær og Vestvågøy 1951, K. Fauchald og Opheim (F-O).

Dessuten inneholder listen enkelte funn av følgende samlere: Inger Eriksen, O. Kvalheim, C. F. Lühr, Grete Næss, H. Rui, N. D. Schaug og Annelise Ulla (†).

Angående nomenklatur er denne litteratur benyttet, for Macrolepidoptera: Opheim, Catalogue of the Lepidoptera of Norway I—II (1958, 1962) og Catalogus Lepidopterorum Fenniae et regionum adiacentium (1962), for Microlepidoptera: Hannemann, Kleinschmetterlinge I—II (1961, 1964) i Die Tierwelt Deutschland, og Benanders Förteckning öfver Sveriges småfjärilar (Opusc. Ent. 11: 1—82).

M. Opheim.

Macrolepidoptera**Satyridae**

- Lasiommata petropolitana* F. Bv: Sigdal, Lauvliå 24 VI 64 (R).
Erebia pandrose Esp. HES: Sjusjøen 22 VI 64 (G).
Aphantopus hyperanthus L. Bv: Sigdal, Foss 18 VII 65 (R).
Maniola jurtina L. Bv: Sigdal, Foss 18 VII 65 (R).

Nymphalidae

- Argynnis ino* Rott. MRi: Tafjord, Øyeskredene 7 VII 66 (O).
A. freija Thnbg. Os: Nordseter 9 VII 65 (G), Bv: Eggedal, Flentenseter
 18 VII 65 (R).

Lycaenidae

- Cupido minimus* Fuessl. MRi: Tafjord og Øyeskredene 6–7 VII 66 (O).
Lysandra icarius Esp. (*amandus* Schn.) VE: Tjøme 25 VI 66 (O), TEy:
 Kragerø, Tåtøy 4 VII 64 (O).
Lycaena helle Schiff. Os: Nord-Aurdal, Hjelle 3 VI 52 (O).

Hesperiidae

- Ochlodes venata* Brem. & Grey. Bv: Sigdal, Lauvliå 24 VII 64 (R).
Erynnis tages L. MRi: Tafjord, Øyeskredene 7 VII 66 (O).

Notodontidae

- Notodonta anceps* Goeze. HOy: Fana, Myrevann ♂ 22 V 65 (F).
Odontosia carmelita Esp. HOy: Fana, Myrevann ♂ 7 V 65 (F).
Pterostoma palpinum L. HOy: Fana, Myrevann 14 V 65 (F).

Endromididae

- Endromis versicolora* L. HOy: Fana, Myrevann ♂ 29 IV 65 (F).

Lasiocampidae

- Poecilocampa populi* L. VE: Tjøme 6 X 62 (G).
Macrothylacia rubi L. Bv: Sigdal, Lauvliå, larve 7 IX 60 (R).

Lymantriidae

- Dasychira fascelina* L. VAY: Lista 16 VII 61 (R).
Lymantria monacha L. VE: Tjøme 10 VIII 64 (G).

Noctuidae

- Colocasia coryli* L. HOy: Fana, Myrevann 15 V 65 (F).
Apatele megacephala Schiff. STy: Bjugn, Mebostad 26 VI 50 (D-O); Nsy: Sømna, Sandvåg 18 VII 47 (O).
A. psi L. TEy: Kragerø, Tåtøy, larve på eik 21 VII 63 (HG-O).
A. menyanthidis View. Ø: Jeløy, Refsnes 29 V 54 (O).
A. auricoma F. TEy: Kragerø, larve 15 VII 63 (HG-O).
Cryphia divisa Esp. Lista 21 VII 61 (R).
Euxoa recussa Hb. VE: Tjøme 24 VIII 63 (O); TEi: Rauland, Svaalestogo VIII 47 (Rui).
E. obelisca Schiff. VE: Tjøme 26 VIII 63 (O).
E. cursoria Hufn. VAY: Lista 2 VIII 60 (R).
E. nigricans L. VE: Tjøme 25 VIII 63 (O); HOy: Fana, Myrevann, 2 ♂♂ 1 IX 65 (F).
Agrotis ypsilon Rott. Nsy: Sømna, Sandvåg 2 ♂♂, ♀ 19 VII 47 (O).
A. clavis Hufn. TEy: Jomfruland 18 VII 63 (HG-O).
A. vestigialis Rott. VAY: Lista 2 VIII 60 (R).
A. exclamationis L. VE: Tjøme 6 VI 64 (G); HOy: Fana, Grimstad VI 57 (Næss).
Lycophotia varia Vill. TEy: Kragerø, Fossing 13 VII 63 (HG-O); Nnv: Vestvågøy, Leitet 22 VII 51 (F-O).
Actebia praecox L. VAY: Lista 14 VIII 61 (R).
Chersotis cuprea Schiff. VAY: Lista 5 VIII 61 (R).
Coenophila subrosea Steph. AK: Asker, Østenstad 24 VIII 54 (O).
Diarsia brunnea Schiff. TEy: Kragerø 15 VII 63 (HG-O); Nsy: Bindal, Lande og Sylten; Velfjord, Flatmo; Sømna, Sandvåg 14–25 VII 47 (O).
D. dahlia Hb. Bø: Kongsberg VIII 45 (Rui).
D. festiva Schiff. TEy: Kragerø, Fossing 13 VII 63 (HG-O).
D. rubi View. Nsi: Majavatn 7 VII 47 (O); Nnv: Vestvågøy 24 VII, Svolvær 28 VII 51 (F-O); HOy: Bergen 8 VII 56 (O).
Ochropleura plecta L. Nsi: Majavatn 7 VII 47 (O).
Amathes castanea Esp. HOy: Tysnes, Flatråker 2 IX 54, Eidsvåg 1 IX 54 (O), Fana, Myrevann 31 VII 65 (F).
A. baja Schiff. TEy: Jomfruland 18 VII 63 (HG-O); Nnv: Svolvær 28 VII 51 (F-O).
A. c-nigrum L. VE: Tjøme 26 VIII 63 (O); Nsy: Velfjord, Flatmo; Sømna, Sandvåg; Bindal, Sylten 16–23 VII 47 (O).
A. triangulum Hufn. TEy: Kragerø og Jomfruland 15–16 VII 63 (HG-O); TEi: Kviteseid 27 VII 55 (O); HOy: Bergen 22 VII 56 (O).
A. sexstrigata Haw. Bø: Stensfjorden, Elvik 11 VIII 56 (O); VAY: Lista 4 VIII 60 (R).
Anomogyna speciosa Hb. Nsy: Bindal, Sylten 23 VII 47 (O).
Axylia putris L. VAY: Lista 15 VII 61 (R).

- Eurois occulta* L. Bø: Sundvollen 20 VIII 49 (O); Nsy: Bindal, Tosdalen og Sylten; Velfjord, Flatmo, Sømna, Sandvåg 10–27 VII 47 (O).
Cerastis rubricosa Schiff. Os: Lunner, Svea 25 IV 53 (O); Bø: Kongsberg 19 V 56 (O); VAY: Lista 21 IV 62 (R).
C. sobrina B. Nsy: Bindal, Sylten 23–25 VII 47 (O).
Ammoconia caecimacula Schiff. Bø: Åros 30 IX 62 (O); VE: Nøtterøy 3 IX 66 (P).
Naenia typica L. VAY: Lista 6 VIII 62 (R).
Scotogramma trifolii Root. VE: Nøtterøy VIII 61 (P).
Hadena caesia Schiff. VAY: Lista 25 VI 61 (R); SFi: Lærdal, Stuvane 4 VII 54 (O).
Tholera cespitis Schiff. Bø: Sundvollen 20 VIII 49; TEy: Jomfruland 20 IX 63 (O); VAY: Lista 17 VIII 66 (R).
Anarta myrtilli L. STy: Åfjord, Storskarheia 29 VI 50 (D-O).
Orthosia cruda Schiff. (*pulverulenta* Esp.) AK: Asker, Gullhella 3 V 52 (O).
O. advena Schiff. (*opima* Hb.) VAY: Lista 21 IV 62 (R).
O. gracilis Schiff. AK: Lørenskog 26 IV 52 (O).
Panolis flammea Schiff. VE: Tjøme 29 IV 65 (G); AAY: Evjemoen 4 V 63 (R).
Leucania conigera Schiff. VAY: Lista 31 VII 61 (R).
Cucullia umbratica L. On: Otta 4 VII 48 (O).
C. lucifuga Schiff. TEy: Kragerø, larve på *Plantago*, 20 VII 63 (HG-O).
C. lactucae Schiff. TEy: Jomfruland, larve på *Lactuca muralis* 16 VII 63 (HG-O).
Dasyptolia templi Thnbg. Os: Lunner, Svea 25 IV 53 (O); VE: Tjøme 30 IX 65 (G).
Bombycia viminalis F. VE: Tjøme 25 VIII 63 (O), 7 VIII 64 (G); VAY: Lista 15 VIII 61 (R); HOy: Tysnes, Flatråker 2 IX 54 (O); Nnø: Skjomen, Fjellbu, larve 16 VII, klekket VIII 51 (O).
Lithomoia solidaginis Hb. VE: Tjøme 24 VIII 66 (O).
Lithophane ingraca H.-S. HOy: Fana, Myrevann 5 V 66 (F).
Xylocampa areola Esp. VAY: Lista 21 IV 62 (R).
Allophyes oxyacanthae L. VE: Tjøme 6 X 62 (G); TEy: Jomfruland 20 IX 63 (O).
Calotaenia celsia L. Bø: Kongsberg primo IX 46 (Rui); VE: Nøtterøy 31 VIII 61 (P).
Eumichtis satura Schiff. VE: Nøtterøy 31 VIII 61 (P), Tjøme 26 VIII 63 (O), 7 VIII 64 (G).
Griposia aprilina L. HOy: Fana, Myrevann 4 IX 65 (F).
Dryobotodes eremita F. (*protea* Bkh.) VE: Nøtterøy 3 IX 66 (P); HOy: Herdla 25 IX 65 (F).
Antitype gemmea Tr. Bø: Åros 30 IX 62 (O); VE: Nøtterøy 31 VIII 61 (P), Tjøme 24 VIII 63 (O), 20 IX 65 (G); TEy: Jomfruland 20 IX 63 (O); VAY: Lista 13 VIII 61 (R); HOy: Eidsvåg 1 IX 54 (O), Fana, Myrevann 3 IX 65 (F).

- A. chi* L. VAY: Lista 4 VIII 61 (R).
- Conistra vau-punctata* Esp. VE: Hvasser VIII 61 (Kvalheim), Tjøme 6 IV 65 (G); VAY: Lista 21 IV 62 (R).
- Agrochola lota* Cl. VAY: Lista 3 X 65 (R).
- A. macilenta* Hb. AK: Oslo, Bestum 15 IX 51 (O); Bø: Åros 30 IX 62 (O).
- A. helvola* L. VE: Nøtterøy 3 IX 66 (P); TEy: Jomfruland 20 IX 63 (O).
- Parastichtis suspecta* Hb. HOy: Tysnes, Flatråker 2 IX 54 (O), Fana, Myrevann 2 ♂♂ 4 IX 65 (F).
- Cirrhia aurago* Schiff. AK: Oslo, Tøyen 5 IX 50 (O), Bærum, Ramstad 2 IX 53 (O). Ett eksplr. på hvert sted.
- C. lutea* Strøm. VE: Nøtterøy 31 VIII 61 (P), Tjøme 24 IX 65 (G).
- C. gilvago* Esp. AK: Oslo, Frogner ♂ 30 IX 62 (O). Annet norske eksplr.
- Amphipyra pyramidea* L. AK: Asker, Gullhella 31 VIII 53 (O), Oslo, Tøyen 26 VIII 54 (O).
- A. perflua* F. VE: Nøtterøy VIII 61 (P), Tjøme 9 VIII 64 (G), 1 X 66, dødt eksplr. (O); TEy: Skien, Gjerpen 1 VIII 65 (Eriksen).
- A. tragopoginis* L. VAY: Lista 3 VIII 60 (R).
- Apamea monoglypha* Hufn. Nsy: Bindal, Lande og Sylten; Velfjord, Flatmo, Sømna, Sandvåg 14—23 VII 47 (O).
- A. crenata* Hufn. Nnø: Skjomen, Fjellbu 16 VII 51 (F-O).
- A. lateritia* Nsy: Bindal, Lande og Sylten: Sømna, Sandvåg 14—27 VII 47 (O).
- A. remissa* Hb. VE: Tjøme 13 VII 64 (G); VAY: Lista 18 VII 62 (R); HOy: Bergen 8 VII 56 (O); Nsy: Bindal, Lande og Sylten, Sømna, Sandvåg 14—25 VII 47 (O).
- A. furva* Schiff. TEy: Jomfruland 18 VII 63 (HG-O); TEi: Kviteseid 27 VII 55 (O).
- Procus strigilis* L. TEy: Kragerø 15 VII, Jomfruland 18 VII 63 (HG-O).
- Luperina testacea* Schiff. VAY: Lista 13 VIII 60 (R).
- Trachea atriplicis* L. TEy: Jomfruland 18 VII 63 (HG-O).
- Thalophila matura* Hufn. VAY: Lista 29 VII 60 (R).
- Hyppa rectilinea* Esp. Nsy: Bindal, Lande 14 VII; Velfjord, Flatmo 16 VII 47 (O); Nnø: Skjomen, Fjellbu 11 VII 51 (F-O).
- Caradrina morpheus* Hufn. On: Otta 4 VII 48 (O); TEy: Jomfruland 18 VII 63 (HG-O); NTi: Nordli, Kvemoen 12 VII 50 (D-O); Nsi: Maja-vatn 7 VII 47 (O).
- C. cinerascens* Tngstr. TEi: Kviteseid 27 VII 55 (O).
- C. clavipalpis* Scop. Nsi: Grane, Holmvassdal 8 VII 47 (O); Nnv: Vestvågøy, Leitet 24 VII 51 (F-O).
- Celaena leucostigma* Hb. VE: Tjøme 25 VIII 63 (O); HOy: Fana, Myrevann 3 ♂♂, ♀ 2 IX 65 (F).
- Zenobia subtusa* F. VAY: Lista 4 VIII 61 (R); TEy: Skien, Gjerpen 1 VIII 65 (Eriksen).

- Cosmia trapezina* L. HOy: Bergen 6 IX 54 (O), Fana, Myrevann 22 VIII 65 (F).
Enargia paleacea Esp. TEy: Skien, Gjerpen 1 VIII 65 (Eriksen).
Rhizedra lutosa Hb. HOy: Fana, Øvsttun 24 IX 64 (F).
Arenostola elymi Tr. VE: Tjøme ♂ 26 VI 66 (O); VAY: Lista 5 VIII 64 (R).
A. pygmina Haw. VE: Tjøme 25 VIII 63 (O), 4 IX 65 (G).
Nonagria typhae Thnbg. AK: Oslo, Gaustad 9 IX 55 (O).
Pyrrhia umbra Hufn. VY: Tjøme 26 VI 66 (O).

Cymbidae (Hylophilidae)

- Bena prasinana* L. Bø: Eikeren, Brekke 30 V 46 (O).
Nyctea revayana Scop. TEy: Kragerø, Tåtøy ♀ 23 V 64 (O).
N. degenerana Hb. VE: Tjøme 25 IX 65 (G).

Plusiidae

- Eustrotia uncula* Cl. AK: Bjørkelangen 27 VI 46, Oslo, Movatn 13 VI 50 (O).
Euclidimera mi Cl. VAY: Lista 14 VI 64 (R).
Plusia interrogationis L. Nsy: Sømna, Sandvåg 19 VII; Bindal, Sylten 24 VII 47 (O).
P. bractea Schiff. Bø: Sylling, Røyne 11 VII 64 (R); VE: Tjøme 17 VII 65 (G); TEi: Kviteseid 25 VII 55 (O); VAY: Lista 21 VII 61 (R).
P. chrysitis L. Nsy: Sømna, Sandvåg, 19 VII 47 (O)
P. pulchrina Haw. Nsy: Sømna, Sandvåg 21 VII 47 (O); Nsi: Grane, Homvassdal 9 VII 47 (O).
Unca tripartita Hufn. VAY: Lista 13 VII 64 (R).
Scoliopteryx libatrix L. On: Otta 4 VII 48 (O).
Lygephila pastinum Tr. TEy: Kragerø, Tåtøy VII 64 (Schaug).
L. viciae Hb. On: Vinstra 2 VII 46 (O).
L. craccae Schiff. VE: Nøtterøy 31 VIII 61 (P).
Trisateles emortalis Schiff. Bø: Eikeren, Brekke 30 V 46 (O).
Parascotia fuliginaria L. TEy: Jomfruland 18 VII 63 (HG-O).
Zanclognatha tarsiplumalis Hb. TEy: Kragerø, Tåtøy 21 VII 63 (HG-O): VAY: Lista 26 VII 61 (R).
Z. pennalis Tr. TEi: Lårdal 21 VII 64 (O).
Z. nemoralis F. Bø: Eikeren, Brekke 30 V 46 (O); VE: Tjøme 25 VI 66 (O); VAY: Lista 19 VII 61 (R).
Bomolocha fontis Thnbg. Bø: Sigdal 24 VI 64 (R).
Hypena proboscidalis L. Nsy: Bindal, Tosdalen og Lande; Velfjord, Flatmo; Sømna, Sandvåg 10–21 VII 47 (O).

Geometridae

- Geometra papilionaria* L. Nsy: Bindal, Lande og Sylten; Sømna, Sandvåg 14–25 VII 47 (O).
- Rhodostrophia vibicaria* Cl. TEy: Kragerø, Fossing 14 VII 63 (HG-O).
- Scopula ternata* Schrk. Nnv: Svolvær; Vestvågøy, Skifjord og Mørkedalsvatn 19–20 VII 51 (F-O).
- S. immutata* L. VE: Tjøme 12 VII 64 (G).
- Sterrrha bisetata* Hufn. VE: Tjøme 10 VIII 64 (G).
- S. seriata* Schrk. TEy: Jomfruland 18 VII 63 (HG-O).
- Odezia atrata* L. NTi: Nordli, Kvemoen 16 VII 50 (D-O); Nsy: Sømna, Våg 26 VII 47 (O).
- Lobophora halterata* Hufn. TEy: Kragerø, Tåtøy 23 V 64 (O).
- Malacodea regelaria* Tngstr. Os: Lunner, Svea 2 ♂♂ 25 IV 53 (O).
- Triphosa dubitata* L. VE: Tjøme 15 VIII 66 (G).
- Calocalpe undulata* L. Nsy: Bindal, Tosebotn 12 VII, Sømna, Sandvåg 19 VII 47 (O).
- Lygris prunata* L. Nsy: Sømna, Sandvåg 20 VII 47 (O).
- L. testata* L. VE: Tjøme 5 VIII 64 (G).
- Plemyria bicolorata* L. Nsy: Bindal, Hårstad 24 VII 47 (O).
- Thera obeliscata* L. Nnø: Skjomen, Grønvoll 15 VII 51 (F-O).
- T. juniperata* L. VE: Tjøme 10 X 65 (G).
- T. firmata* Hb. HOy: Fana, Espegrend 13 IX 52, Flesland 21 IX 53 (O).
- T. serraria* Z. NTi: Nordli, Kvemoen og Storfjellet 15–16 VII 50 (D-O).
- Chloroclysta miata* L. VE: Tjøme 1 X 64 (G); Nnv: Svolvær 28 VII 51 (F-O).
- Dysstroma infuscata* Tngstr. TEi: Fyresdal, Tovslid 24 VII 64 (O).
- D. latefasciata* Stgr. Os: Etnedal, Espelien 19 VII 53 (O).
- Xanthorhøe designata* Hufn. STy: Ørland 22 V 50 (D-O); Nsy: Bindal, Tosdalen 11 VII 47 (O); Nnø: Narvik, Kvitsand 7 VII 51 (F-O).
- Colostygia pectinataria* Knoch. TEy: Jomfruland 18 VII 63 (HG-O), Nsy: Bindal, Lande og Hårstad; Velfjord, Hommelstø; Sømna, Sandvåg 14–24 VII 47 (O).
- C. parallelolineata* Retz. VE: Tjøme 21 VIII 65 (G), 24 VIII 66 (O).
- Lampropteryx minna* Btlr. (*otregiata* Metc.) AK: Bjørkelangen 2 ♂♂ 23 VI 46 (O).
- Entephria flavicinctata* Hb. HOy: Samnanger, Gullbotten 16 VII 61 (O); HOi: Kvam, Tokagjel VII 60 (O); Nsi: Bindal, Tosdalen 11 VII 47 (O).
- Coenotephria derivata* Schiff. VE: Tjøme 8 V 65 (G); TEy: Kragerø, Tåtøy 23 V 64 (O); HOy: Fana, Myrevann 10 V 65 (F).
- Euphyia unangulata* Haw. Os: Lillehammer 2 VII 65 (G).
- E. luctuata* Schiff. Nnø: Skjomen, Fjellbu 11 VII 51 (F-O).
- E. silaceata* Schiff. Nsy: Bindal, Tosdalen og Tosebotn 11–13 VII 47 (O); Nnv: Vestvågøy, Mørkdalsvatn 23 VII, Svolvær 28 VII 51 (F-O).

- E. corylata* Thnbg. VE: Tjøme 25 VI 66 (O), Buøy 6 VI 66 (G).
Perizoma taeniata Steph. TEy: Kragerø, Fossing 14 VII 63 (HG-O).
P. minorata Tr. Nnv: Vestvågøy, Holandsmælen 24 VII 51 (F-O).
Hydriomena furcata Thnbg. TEy: Jomfruland 18 VII 63 (HG-O).
H. coerulata F. Nnø: Skjomen, Olderholmen seter 9 VII 51 (F-O).
Earophila badiata Schiff. VE: Tjøme 29 IV 65 (G).
Pelurga comitata L. TEy: Jomfruland 18 VII 63 (HG-O).
Venusia combrica Curt. Nnv: Svolvevær 28 VII 51 (F-O).
Discoloxia blomeri Curt. TEi: Lårdal 21 VII 64 (O).
Hydrelia flammeolaria Hufn. STy: Åfjord, By 30 VI 50 (D-O).
Eupithecia pini Retz. HOy: Bergen 8 VII 56 (O); Nsy: Tosdalen ♂ 11 VII 47 (O) (det. N. Knaben).
E. venosata F. VE: Tjøme 26 VI 66 (O).
E. actaeata Walderd. Nsy: Bindal, Tosdalen 11 VII 47 (O) (det. N. Knaben).
E. icterata Vill. HOy: Bergen 20 VII 56 (O).
E. succenturiata L. VE: Tjøme 13 VI 64 (G); TEy: Jomfruland 18 VII 63 (HG-O).
Chloroclystis rectangulata L. TEy: Jomfruland 18 VII 63 (HG-O).
Anticollix sparsata Tr. VE: Tjøme 30 VI 64 (G).
Deilinia exanthemata Scop. Nsy: Bindal, Tosdalen 11 VII 47 (O).
Ellophia fasciaria L. VE: Tjøme 17 VII 65 (G); Nsy: Velfjord, Flatmo 17 VII 47 (O).
Campaea margaritata L. STy: Bjugn, Mebostad 26 VI 50 (D-O).
Ennomos alniaria L. Bø: Sundvollen 20 VIII 49 (O); VE: Tjøme 24 VIII 63 (O); HOy: Fana, Espegrend 13 IX 52, Tysnes, Flatråker 4 IX 54 (O).
E. fuscantaria Haw. VE: Nøtterøy 3 IX 66 (P).
E. erosaria Schiff. Ø: Jeløy, Refsnes 27 IX 51 (O); AK: Asker, Gullhella 8 IX 53 (O); VE: Tjøme 19 IX 65 (G), Nøtterøy 3 IX 66 (P); HOy: Flesland 21 IX 53 (O).
Selenia bilunaria Esp. Nnø: Skjomen, Elvegård 8 VII, Fjellbu 11 VII 51 (F-O).
Gonodontis bidentata Cl. Nsy: Bindal, Tosdalen 11 VII 47 (O).
Colotois pennaria L. VE: Tjøme 19 X 65 (G).
Opisthograptis luteolata L. Nsy: Bindal, Tosdalen, Tosebotn og Strømsfjell; Velfjord, Hommelstø 10–17 VII 47 (O).
Pseudopanthera macularia L. Bø: Sollihøgda, Holmevatn 11 VI 61 (O).
Epione repandaria Hufn. VE: Tjøme 28 VII 66 (G).
Lithina chlorosata Schop. VE: Tjøme 30 V 66 (G).
Semiothisa liturata Cl. Nnø: Skjomen, Elvegård 11 VII 51 (F-O).
Itame wauaria L. Nsy: Sømna, Sandvåg 18–21 VII 47 (O).
Erannis marginaria F. VE: Tjøme 7 IV 65 (G).
E. defoliaria Cl. VE: Tjøme 9 IX 64 (G).
Cleora cinctaria Schiff. Bø: Kongsberg V 47 (Rui), 20 V 56 (O).

- Ectropis punctulata* Schiff. VE: Tjøme 15 V 66 (G).
Pachynemias hippocastanaria Hb. HOy: Fana, Flesland 21 IX 53 (O),
 Myrevann 5 IX 65 (F).
Psodos coracina Esp. Nsy: B̄indal, Durmålstind 10 VII 47 (O); Nnv:
 Vestvågøy, Holandsmælen 24 VII 51 (F-O).
Bupalus piniarius L. STy: Bjugn, Barsetvatn 26 VI 50 (D-O).

Arctiidae

- Atolmis rubricollis* L. VE: Sem 8 VI 61 (R).
Spilosoma luteum Hufn. VAY: Lista 25 VI—1 VII 61 (R).

Zygaenidae

- Zygaena meliloti* Esp. TEy: Bamble, Brevikstrand 22 VII 63 (HG-O).

Aegeriidae

- Bembecia hylaeiformis* Lasp. TEy: Bamble, Åby 22 VII 63 (HG-O).

Hepiolidae

- Hepiolus humuli* L. VE: Tjøme 21 VII 65 (G).

Microlepidoptera

Pyralidae

- Catoptria* (*Crambus* auct.) *permutatella* H.S. TEy: Kragerø 20 VII,
 Bamble, Brevikstrand 22 VII 63 (HG-O).
C. maculalis Zett. AK: Slepden VII 63 (Ulla).
C. falsella Schiff. TEy: Kragerø og Fossing 13—15 VII 63 (HG-O).
Synaphe angustalis Schiff. TEy: Kragerø, Fossing og Tåtøy 13—21 VII
 63 (HG-O).
Nausinoe nymphaeata L. VE: Tjøme 26 VI 66 (O).
Donacaula mucronella Schiff. VAY: Søgne 15—25 VII 57 (Lühr).
Evergestis pallidata Hufn. (*straminialis* Hb.) TEy: Kragerø 15 VII 63
 (HG-O).
Udea lutealis Hb. TEy: Jomfruland 18 VII 63 (HG-O).
U. prunalis Schiff. TEy: Fossing VII 62 (Ulla), Kragerø 13—21 VII
 63 (HG-O).
Pyrausta aurata Scop. TEi: Lårdal 20 VII 64 (O).

Alucitidae

- Alucita pentadactyla* L. TEy: Jomfruland 18 VII 63 (HG-O).

Tortricidae

- Archips xylosteana* L. TEy: Jomfruland 18 VII 63 (HG-O).
Pseudargyrotoza conwagana F. HOy: Fjelberg, Borgundøy 30 VI 57 (O).
Eana penziana Thnbg. TEi: Treungen 26 VII 64 (O).
Tortrix viridana L. TEy: Tåtøy 4 VII 64 (O).
Croesia bergmanniana L. TEy: Kragerø og Jomfruland 14–18 VII 63 (HG-O).
Acleris roscidana Hb. VE: Tjøme ♂ 29 IV 65 (G).
A. rhombana Schiff. (*reticulata* Strøm) VE: Tjøme 19 IX 65 (G); HOy: Fana, Myrevann 31 VIII 65 (F).
A. ferrumixtana Ben. HEn: Dalholen, Furuhovde, klekket 4 ♂♂, 2 ♀♀ 16–20 VIII 66 fra larver og pupper på *Salix glauca* (O). (Se side 25).
A. tripunctana Hb. (*ferrugana* auct.). HOy: Fana, Myrevann 2 ♂♂ 7 IV 65 (F).
A. ferrugana Schiff. (*lithargyrana* H.S.). TEy: Kragerø, Tåtøy ♂ 29 V 66 (O); HOy: Fana, Fjøsanger ♂, ♀ 2 XI 64 (F).
A. variegana Schiff. VE: Nøtterøy 3 IX 66 (P).
A. logiana Cl. (*niveana* F.) VE: Tjøme 24 V 66 (O).
A. hastiana L. VE: Tjøme ♂ 23 IX 65 (G); HOy: Fana, Myrevann 3 V 65 (F).
A. fimbriana Thnbg. HEn: Dalholen, Furuhovde, klekket 2 ♂♂, 3 ♀♀ fra larver og pupper på *Salix glauca* 23 VIII til 7 IX 66 (O). (Se side 25).
A. apiciana Hb. (*rufana* Schiff.) VE: Tjøme ♂ 24 IV 65 (G).
A. abietana Hb. HOy: Fana, Fjøsanger ♂ 27 X 64 (F).
A. emargana F. HOy: Fana, Øvsttun 18 IX, Bergen 5 IX 64, Herdla 25 IX 65 (F).
Dichrorampha petiverella L. VE: Tjøme ♂ 26 VII 65 (G).
Grapholitha jungiella L. (*perlepidana* Haw.). TEy: Skåtøy 24 V 64, Kragerø 29 V 66 (O).
Lathronympha strigana F. (*hypericana* Hb.). TEy: Kragerø 14 VII 63 (HG-O).
Rhyacionia buoliana Schiff. TEy: Kragerø, Fossing 13 VII 63 (HG-O).
R. pinicolana Dbl. HOy: Hjelme, Alvøy 28 VII 63 (O).
Eucosma cana Haw. TEy: Jomfruland ♂ 18 VII 63 (HG-O); TEi: Lårdal ♀ 21 VII 64 (O); HOy: Fana, Flesland ♂, ♀ 31 VII 63 (O); MRI: Tafjord ♂ 7 VII 66 (O).
Zeiraphera ratzeburgiana Sax. VE: Tjøme 29 V 65 (G); HOy: Bergen 2 VIII 63 (O).
Epinotia maculana F. (*ophthalmicana* Hb.). TEy: Kragerø 22 IX 64 (O).
E. nisella Cl. TEy: Kragerø, Tåtøy 29 V 66 (O); HOy: Fana, Myrevann 4 IX 65 (F).
Eudemis profundana Schiff. TEy: Jomfruland ♂ 18 VII 63 (HG-O), Kragerø, Tåtøy ♀ 15 IX 65 (O).

- Hedya nubiferana* Haw. (*variegana* Hb.). TEy: Jomfruland 18 VII 63 (HG-O).
- H. dimidiana* Cl. (*schreberiana* L.). HOy: Fjelberg, Borgundøy 30 VI 57 (O); HOi: Rosendal 7 VII 62 (O).
- Apotomis semifasciana* Haw. VE: Tjøme ♂ 29 VII 66 (G).
- A. sauciana* Fröl. HOy: Samnanger, Kvamshaug VII 61 (O).
- Endothenia quadrimaculana* Haw. (*antiquana* Hb.). VE: Tjøme 29 VII 66 (G).
- Olethreutes arcuella* Cl. TEy: Kragerø, Sjøen 20 VII 63 (HG-O).
- Argyroploce olivana* Tr. (*micana* Hb.). HOy: Fjelberg, Borgundøy ♂ 30 VI 57 (O).

Cochylidae (Phaloniidae)

- Falseuncaria ciliella* Hb. VE: Tjøme 28 VII 66 (G).
- Euxanthoides alternana* Steph. AK: Ostøya 10 VIII 65 (O).
- Aethes nicana* Westw. HOi: Kvam, Tokagjel VII 60, Kvamskogen 14 VII 61 (O).
- Cochylidia richteriana* Z. AK: Snarøya ♂ 1 VI 63, Ostøya ♂ 30 VI 63 (O), 2 VII 63 (O; Ulla).
- Cochylis degreyana* Mc Lach. TEy: Kragerø, Tåtøy, 2 døde ♂♂ i hus 4 IX 65 (O).

Oecophoridae

- Semioscopis steinkellneriana* Schiff. HOy: Fana, Myrevann 4 IV 65 (F).
- Agonopteryx costosa* Haw. HOy: Fana, Myrevann 4 IX 65 (F).
- A. ocellana* F. VE: Tjøme 20 IV 65 (G).
- Depressaria badiella* Hb. HOy: Herdla 25 IX 65 (F).
- D. olerella* Z. TEy: Jomfruland 20 IX 63 (O).
- D. albipunctella* Hb. TEy: Jomfruland 20 IX 63 (O).
- D. pulcherrimella* Stt. HOy: Hufteren, Nausthellar ♂ 11 VII 57 (O), Fana, Myrevann 26 VIII 65 (F).
- Hypercallia citrinalis* Scop. TEy: Kragerø, Fossing 14 VII, Tåtøy 21 VII 63 (HG-O).
- Carcina quercana* F. TEy: Jomfruland 18 VII 63 (HG-O).
- Borkhausenia pseudospretella* Stt. TEy: Kragerø 14 VII 63 (HG-O).

Gelechiidae

- Chelaria conscriptella* Hb. (*hübnerella* Don.). HOy: Fana, Myrevann 16 IX 65 (F).
- Gelechia sabinella* Z. TEy: Kragerø, Tåtøy ♀ 4 IX 65 (O).
- Bryotropha terrella* Hb. HOy: Halsnøy Kloster 27 VI 57 (O).
- Monochroa tenebrella* Hb. HOy: Hufteren, Nausthellar 11 VII 57 (O).

Momphidae

Anybia epilobiella Römer. HOy: Bergen 29 IX 59, under barken av *Acer pseudoplatanus* (O).

Yponomeutidae

Prays fraxinellus Bjerk. (*curtisellus* Don.). TEy: Jomfruland 16 VI 63 (HG-O).

Argyresthia pygmaeella Hb. TEy: Kragerø, Fossing 14 VII 63 (HG-O).

Cerostoma radiatellum Don. TEy: Kragerø, Tåtøy 4 IX 65 (O); HOy: Bergen 2 VIII 63 (O).

C. parenthesesellum L. TEy: Jomfruland 16 VII, Kragerø 20 VII 63 (HG-O); HOy: Bergen 6 IX 65 (F); Nnø: Skjomen, Fjellbu, ex larva 11 VIII 51 (F-O).

C. sylvellum L. VE: Tjøme 28 VIII 63 (O).

C. xylostellum L. VE: Tjøme 28 VIII 63 (O).

Plutella haasi Stgr. On: Hjerkin, Geitberget, 29 VII 66 (O).

P. annulatella Curt. TEy: Jomfruland 20 IX 63 (O).

P. senilella Zett. HOy: Hufteren, Nausthellar 11 VII 57 (O).

Bidrag til kunnskapen om indre Aust-Agders Macrolepidoptera

Per Ottar Seglen

Sommeren 1960 foretok jeg i tiden 28/6—21/7 sammen med et par venner en reise i Setesdal (AAi) med stipend fra Norsk Entomologisk Forening. Jeg hadde da anledning til å besøke en rekke lokaliteter ned gjennom dalen, og la ved innsamlingen spesielt vekt på Lepidoptera. Dessverre var været i denne perioden for det meste overskyet og regnfullt, hvilket vil gå fram av tabell 1. Her er skydekket målt i åttendedeler, dvs. 1—3 svarer til lettskyet, 6—8 til overskyet vær. For å komme nærmest mulig de lokalitetene vi besøkte, er værddata 28/6—8/7 tatt fra stasjonen Dalen i Telemark, mens data 9/7—21/7 er fra stasjonen Byglandsfjord II i Setesdal.

Heldigvis ble materialet vesentlig beriket ved innsamlinger som hr. Kristen Dale foretok høsten 1960 og til dels våren 1961 omkring gården Dale vest for Byglandsfjorden. Jeg er ham stor takk skyldig for dette.

Indre Aust-Agder (AAi) hører til de minst kjente områdene i landet vårt med hensyn til Lepidoptera. Opheims noctuide-katalog anslår (1962) at bare ca. 20% av områdets Noctuoidea er kjent. Det kan derfor være av en viss interesse å publisere de funnene som ble gjort i 1960.

Det ble i alt samlet på 7 lokaliteter, som her vil bli beskrevet i hovedtrekkene

Bjåen (28/6—3/7). Fjellgårdene Bjåen ligger lengst nord i fylket, nær fylkesgrensa mot Telemark, i ca. 900 meters høyde. Våre innsamlinger foregikk vesentlig i bjørkeskogsbeltet, som

Tabell 1.

Været i Setesdal juni—juli 1960			Været i Setesdal juni—juli 1960		
Dato	Nedbør (mm)	Skydekke kl. 7—13—19	Dato	Nedbør (mm)	Skydekke kl. 7—13—19
28	25,8	8 8 7	10	20,2	2 7 8
29	8,0	8 8 8	11	2,1	8 8 4
30	3,0	6 6 4	12	11,5	8 8 3
1		3 6 8	13	12,8	2 3 3
2		5 7 3	14	14,2	8 8 7
3	0,0	3 2 3	15	18,9	7 7 4
4		1 2 1	16	0,0	7 7 8
5	0,0	8 8 7	17	2,6	6 4 8
6	4,0	7 3 6	18	24,3	7 8 8
7	3,0	8 8 8	19	22,0	8 7 7
8	8,4	8 8 7	20		2 3 8
9	1,3	8 8 8	21	23,5	7 6 8

strekker seg opp til ca. 1 000 m. Her fløy store mengder av geometridene *Perizoma albulata*, *Xanthorhoë munitata* og *X. montanata*. I et myrlendt område øverst i regionen tok vi bl. a. *Boloria sifanica*, *Erebia pandrose* og *Parasemia plantaginis*.

I løpet av noen solskinnstimer den 3/7 tok vi en del Rhopalocera på en kunsteng rikelig bevokst med *Ranunculus acris* og *Geranium silvaticum*, bl. a. *Erebia ligea*, *Clossiana selene*, *Cyaniris semiargus* og *Palaeochrysophanus hippothoë*.

Hovden (3/7—6/7). Hovden ligger en del lavere enn Bjåen, nede i barskogsregionen (vesentlig furu). Undervegetasjonen er dominert av røsslyng (*Calluna vulgaris*) og rommer en fattig sommerfuglfauna. Vi tok her *Clossiana selene*, *Lycæides idas* og *Coenonympha pamphilus*. Under en tur til Hovdenuten tok vi i bjørkeskogsbeltet bl. a. *Palaeochrysophanus hippothoë* og *Vacciniina optilete*.

Bykle (6/7—9/7). Under oppholdet på Bykle var været svært dårlig, bortsett fra et kvarters solskinn den 6/7. Da tok vi en del eksemplarer av *Eumedonia chiron* på *Geranium silvaticum* i et utmarksfelt omgitt av åkre. Av 5 dyr tilhørte de 4 f. fylgja

Fig. 25. Fra Hovden. Fot. P. Seglen.

Spångb. Bykle er det sørligste finnestedet for *E. chiron* i Norge.

Ved Bykle har Otra skåret seg ned i et trangt gjel med bratte vegger og en smal rullesteins-strand. Skrentene er dekt av frodig vegetasjon, og her tok vi om kvelden den 6/7 *Lithosia lurideola*, *Hepiolus fusconebulosus* og flere geometrider.

Bykle er utvilsomt en god lokalitet, som rommer alle overganger fra granskog til snaufjell.

Valle (9/7—16/7). Valle ligger overveiende i granskogsregionen, med forholdsvis mye utmark og beiteplasser. Øst for Otra er dalen brei og flat, men på vestsida reiser bergveggen seg nesten loddrett ca. 200 m opp til bjørkeskog og snaufjell. I dette bratt-henget tok vi den 11/7 (i regnvær) hvilende eksemplarer av *Aricia allous* og *Polyommatus icarus*. Nattfangst i utkanten av granskogen den 13/7 gav en del geometrider, bl. a. *Geometra papilionaria*, *Lygris prunata* og *Campaea margaritaria*.

Evje (16/7—18/7). Evje var den sørligste lokaliteten vi besøkte, med et magert, men interessant resultat. Otra går her i slynger, slik at det dannes en rekke flate nes med sand- eller

mudderjordbunn. På ett av disse nesene fantes dels myrmarker med *Sphagnum*, *Carex* og *Betula*, dels større partier med nesten vegetasjonsfri sand og svart jord (noe røsslyng). Her tok vi den 18/7 ett eksemplar av *Hipparchia aelia norvegica*. Den satt hvilende på bakken, og det var påfallende hvor godt bakvingenes mørke farge gikk i ett med det svarte jordsmonnet.

Bygland (18/7—21/7). Bygland er et flatt, åpent landbruksdistrikt, og blant de artene vi tok fantes typisk nok *Pieris napi*, *Gonepteryx rhamni*, *Maniola jurtina* og *Lycaena virgaureae*. Men i godværet den 20/7 tok vi også et eksemplar av *Colias palaeno*. Samme kveld drev vi køderfangst og fikk en rekke noctuider, spesielt *Agrotis exclamationis* og *Graphiphora augur* i stort antall.

Dale (høsten 1960 og våren 1961, K. Dale leg.). Gården Dale ligger vest for Byglandsfjorden i et blandingsskogsområde som byr på varierte biotoper. Rett vest for gården hever landet seg sterkt (Sandvikfjellet), og de alpine artene som finnes i materialet er trolig tatt her (bl. a. *Zygaena exulans*). Blant dyrene fra Dale er *Comacla senex* tidligere omtalt i Norsk Ent. Tidsskr. som ny for Norge (12:165-66). Nevnes bør også spinneren *Odontosia sieversi*, som tidligere bare er kjent fra en lokalitet i HEs. Av geometrider finner vi bl. a. *Epirrhanthis diversata*, *Calothysanis amata*, *Pelurga comitata*, *Epione repandaria* og *E. vespertaria*.

Artsliste

Ved bestemmelsen av artene har jeg fått god hjelp av ing. M. Opheim, og jeg takker ham for dette. Nomenklaturen følger stort sett «Catalogue of the Lepidoptera of Norway» (Opheim 1958 og 1962) og «Catalogus Lepidopterorum Fenniae et regionum adiacentium» (Helsingin Hyönteisvaihtoyhdistys 1962). Arter merket med * er nye for området (AAi). For Geometridae foreligger ingen utbredelseskatalog, og disse er derfor ikke merket.

Satyridae

- * *Pararge aegeria* L. (Dale)
- Lasiommata maera* L. (Dale)
- * *Erebia pandrose* Esp. (Bjåen, Hovden)

- Erebia ligea* L. (Bjåen, Valle, Dale)
 * *Hipparchia aelia* Hffgg. (Evje)
 * *Maniola jurtina* L. (Bygland)
Coenonympha pamphilus L. (Hovden, Bygland)

Nymphalidae

- Argynnis adippe* Schiff. (Dale)
Brenthis ino Rott. (Dale)
 * *Clossiana selene* Schiff. (Bjåen, Hovden, Bykle)
Clossiana euphrosyne L. (Bjåen, Dale)
Boloria sifanica Gr.-Gr. (Bjåen)
Melitaea athalia Rott. (Dale)
Polygonia c-album L. (Dale)
 * *Aglais urticae* L. (Bjåen, Bykle, Valle, Dale)

Lycaenidae

- Lycaeides idas* L. (Bjåen, Hovden, Dale)
 * *Vacciniina optilete* Kn. (Hovden)
Polyommatus icarus Rott. (Valle)
 * *Celastrina argiolus* L. (Dale)
 * *Aricia allous* Hb. (Valle)
 * *Eumedonia chiron* Rott. (Bykle)
 * *Cyaniris semiargus* Rott. (Bjåen)
 * *Callophrys rubi* L. (Dale)
Palaeochrysophanus hippothoe L. (Bjåen, Hovden)
Lycaena virgaureae L. (Valle, Bygland, Dale)

Pieridae

- Pieris brassicae* L. (Bjåen, Dale)
 * *Pieris napi* L. (Bygland, Dale)
 * *Colias palaeno* L. (Bygland)
Gonepteryx rhamni L. (Bygland, Dale)

Hesperiidae

- Ochlodes venata* Brem. & Grey (Bygland)
Pyrgus malvae L. (Dale)

Notodontidae

- * *Cerura furcula* L. (Dale)
- * *Odontosia sieversi* Mén. (Dale)

Noctuidae

- Euoxa nigricans* L. (Dale)
- Agrotis clavis* Hfn. (Bygland)
- Agrotis exclamationis* L. (Bygland)
- * *Lycophotia varia* Vill. (= *porphyrea* Schiff.) (Valle)
- Chersotis cuprea* Schiff. (Dale)
- Graphiphora augur* F. (Bygland)
- * *Diarsia festiva* Schiff. (Bjåen)
- Amathes alpicola* Zett. (Hovden)
- Amathes baja* Schiff. (Bygland, Dale)
- * *Amathes sextrigata* Haw. (Dale)
- * *Eurois occulta* L. (Bygland)
- Mamestra suasa* Schiff. (Bygland)
- * *Mamestra oleracea* L. (Bygland)
- Mamestra nana* Hufn. (Valle)
- * *Polia nitens* Haw. (= *bombycina* Hufn.) (Valle)
- Polia hepatica* Cl. (Bygland)
- Tholera cespitis* Schiff. (Dale)
- Cerapteryx graminis* L. (Dale)
- Leucania pallens* L. (Bygland)
- Orthosia gothica* L. (Dale)
- Dasypolia templi* Thnbg. (Dale)
- Lithomoia solidaginis* Hb. (Dale)
- Calotaenia celsia* L. (Dale)
- Eumichtis adusta* Esp. (Bygland)
- Antitype gemmea* Tr. (Dale)
- Cirrhia lutea* Strøm (Dale)
- * *Cirrhia icteritia* Hufn. (Dale)
- Apamea lateritia* Hufn. (Bygland, Dale)
- Apamea secalis* L. (Bygland, Dale)
- * *Procus latrunculus* Schiff. (Bygland, Dale)
- * *Caradrina alsines* Brahm. (Valle)

- * *Caradrina blanda* Schiff. (= *superstes* O.) (Bygland)
- * *Hydraecia fucosa* Frr. (Dale)
- Gortyna micacea* Esp. (Dale)

Plusiidae

- * *Euclidimera mi* Cl. (Dale)
- Plusia gamma* L. (Bjåen)

Geometridae

- Epirrhanthis diversata* Schiff. (Dale)
- Geometra papilionaria* L. (Valle)
- Calothysanis amata* L. (Dale)
- Scopula ternata* Schrk. (Hovden)
- Ortholitha chenopodiata* L. (Valle)
- Operophtera brumata* L. (Dale)
- Lygris prunata* L. (Valle, Dale)
- Lygris testata* L. (Dale)
- Lygris populata* L. (Dale)
- Plemyria bicolorata* Hfn. (Dale)
- Thera firmata* Hb. (Dale)
- Chloroclysta siterata* Hfn. (Dale)
- Dysstroma truncata* Hfn. (Valle)
- Dysstroma citrata* L. (Dale)
- Xanthorhoë munitata* Hb. (Bjåen, Hovden, Valle)
- Xanthorhoë fluctuata* L. (Dale)
- Xanthorhoë montanata* Schiff. (Bjåen, Valle)
- Colostygia didymata* L. (Dale)
- Colostygia parallellolineata* Retz. (Dale)
- Entephria caesiata* Schiff. (Hovden, Valle)
- Campptogramma bilineata* L. (Bygland, Dale)
- Perizoma alchemillata* L. (Bjåen, Bykle)
- Perizoma blandiata* Schiff. (Bjåen)
- Perizoma albulata* Schiff. (Bjåen)
- Pelurga comitata* L. (Dale)
- Eupithecia icterata* Vill. (Dale)
- Lomaspilis marginata* L. (Dale)

Deilinea pusaria L. (Valle)
Deilinea exanthemata Sc. (Valle)
Ellopia fasciaria L. (Dale)
Campaea margaritaria L. (Valle)
Epione repandaria Hfn. (Dale)
Epione vespertaria F. (Dale)
Itame brunneata Thnbg. (Valle)
Cleora repandata L. (Valle)
Gnophos obscurata Schiff. (Dale)
Gnophos obfuscata Schiff. (Valle)
Gnophos sordaria Thnbg. (Bjåen)
Ematurga atomaria L. (Dale)
Bupalus pinarius L. (Valle)

Arctiidae

* *Comacla senex* Hb. (Dale)
Lithosia lurideola Zinck. (Bykle, Valle)
 * *Parasemia plantaginis* L. (Bjåen)

Zygaenidae

* *Zygaena exulans* Hochenw. (Dale)

Hepiolidae

* *Hepiolus fusconebulosus* De G. (Bjåen, Bykle)

Lepidoptera fra Finse

Av Per Seglen

I Zoologisk Laboratoriums regi har det siden 1964 vært drevet fangst av sommerfugler på Finse (HOi: Ulvik). Fangsten har funnet sted i området omkring Finsehytta, ca. 1 200 m o.h., dels som dagfangst med hov, dels som nattfangst med lysfelle (kvikksølvlampe med UV-lys). Fangsten foregikk i 1964 fra 10/8 til 14/8; i 1965 fra 15/8 til 20/8. Begge år var fangstperioden begunstiget med spesielt godt vær. I 1966 var det bare lysfellefangst natt til 20/8 som gav resultat.

I det følgende vil de funne arter bli kort omtalt. Microlepidoptera, dvs. Tortricidae og Pyralidae (samtlige fra 1964) er velvilligst bestemt av ing. M. Opheim, Oslo.

Satyridae

Erebia pandrose Esp. (1964: 42 ekspl.). Denne høyfjellets vanligste dagsommerfugl er vidt utbredt i fjellstrøk over hele landet. Skandinaviske dyr tilhører ssp. *lappona* Thnbg.; nominatformen flyr i Alpene.

Nymphalidae

Boloria pales Schiff. (= *napea* Hb.) (1964: 14 ekspl., 1965: 6 ekspl.). Denne perlemorsommerfuglen er også en typisk høyfjellsart, og den karakteristiske svirrende flukten lavt over

bakken er en tydelig tilpassning til høyfjellets skstreme vindforhold. Den skandinaviske underarten er ssp. *lapponica* Stgr.

Aglais urticae L. (1965: 1 ekspl.). Den vanlige neslesommerfuglen er en tilpasningsdyktig art som kan finnes overalt, også på fjellet.

Vanessa cardui L. (1964: 2 ekspl.). Tistelsommerfuglen regnes for forholdsvis sjelden i Norge, men opptrådte i 1964 tallrikt over hele landet. Den er egentlig ikke hjemmehørende i Nord-Europa, men vandrer hvert år nordover fra klekkingsstedene i Afrika.

Lasiocampidae

Trichiura crataegi L. (1964: 2 ekspl.). Denne spinner-arten er i Norge utbredt i tre atskilte områder: langs Oslofjorden (ssp. *crataegi* L.), i de sentrale fjelltrakter, og i Nord-Norge. Fjellformen, som flyr på Finse, er ssp. *borealis* Daniel.

Noctuidae

Agrotis fatidica Hb. (1965: 3 ekspl., 1966: 1 ekspl.). Dette sjeldne nattflyet er i Skandinavia bare kjent fra noen få lokaliteter i Norge (On og STi). Ny art for området (HOi).

Ammogrotis lucerneae L. (1966: 1 ekspl.). En vidt utbredt, men temmelig sjelden art.

Eurois occulta L. (1965: 1 ekspl., 1966: 1 ekspl.). Utbredt, vanlig.

Graphiphora augur F. (1965: 1 ekspl.). Svært vanlig overalt.

Amathes alpicola Zett. (1964: 9 ekspl.). En alpin, temmelig vanlig art.

Anarta melanopa Thnbg. (1964: 1 ekspl.). Denne arten tilhører en slekt av små, mørke nattfly som flyr i høyfjellet om dagen, og kan i den svirrende flukten minne om en stor flue. Vanlig.

Cerapteryx graminis L. (1964: 2 ekspl.). Denne alminnelige arten er kjent under navnet «grasfly». Larven kan opptre i store mengder og gjøre skade på grasmark.

Parastichtis suspecta Hb. (1964: 7 ekspl.). Alminnelig utbredt.

Apamea crenata Hfn. (= *rurea* F.) (1965: 1 ekspl.). Denne vanlige arten er svært variabel, og kan variere i vingetegning

fra lyst marmorert i brunt og hvitt til ensfarget rødbrun (f. *alopecurus*).

A. monoglypha Hfn. (1964: 2 ekspl.). Vanlig i lavlandet, sjeldnere på fjellet.

A. maillardi Hb.-G. (1964: 78 ekspl., 1965: 19 ekspl., 1966: 1 ekspl.). Dette var det vanligste nattflyet på Finse, men arten regnes ellers for sjelden. *A. maillardi* opptrer i to svært forskjellige former: den gråbrune f. *marmorata* Zett. og den mursteinsrøde f. *schildei* Stgr. Den siste synes å være vanligere i lavereliggende fjelltrakter, mens f. *marmorata* er en høyfjellsform. I 1964 fløy de to formene på Finse i like stort antall (39:39, nyklekte ekspl.), mens f. *marmorata* dominerte i 1965 (17:2, avfløyne ekspl.). Dette ser ut til å være et typisk tilfelle av polymorfi, der f. *marmorata* (trolig heterozygot) favoriseres seleksjonsmessig under høyfjellets ekstreme klimaforhold.

Enargia paleacea Esp. (1964: 4 ekspl.). Utbredt, men sjelden.

Plusiidae

Plusia interrogationis L. (1964: 5 ekspl.).

P. v-aureum Hb. (= *pulchrina* Haw.) (1964: 4 ekspl., 1966: 1 ekspl.).

P. gamma L. (1966: 4 ekspl.). Disse tre artene tilhører de såkalte metallflyene, som er lett kjennelige på den metallskimrende vingeversiden. Alle artene er alminnelige på seinsommeren; de kan atskilles ved det karakteristiske hvite «bokstav»-merket på framvingen (jfr. de latinske navnene). Metallflyene er natt-dyr, men *P. gamma* flyr også om dagen.

Geometridae

Lygris populata L. (1964: 1 ekspl.). Svart alminnelig. Denne og de følgende artene tilhører gruppen målere (Geometridae), som har fått navn etter larvens karakteristiske krypebevegelse.

Thera obeliscata Hb. (1964: 1 ekspl.). Vanlig.

Dysstroma truncata Hfn. (1964: 8 ekspl, 1965: 1 ekspl.). Svært vanlig.

Xanthorhoë munitata Hb. (1964: 5 ekspl., 1965: 3 ekspl.).
Alminnelig på fjellet.

Entephria caesiata Schiff. (1964: 300 ekspl., 1965: 10 ekspl.,
1966: 14 ekspl.). Den mest tallrike arten på Finse. Svært vanlig
i skogs- og fjelltrakter.

Perizoma alchemillata L. (1964: 1 ekspl.). Alminnelig.

Gnophos sordaria Thnbg. (1964: 3 ekspl.). En typisk fjell-art,
temmelig vanlig.

Psodos coracina Esp. (1964: 3 ekspl.). Denne arten er enda mer
ekstremt alpin enn foregående. Den flyr om dagen i høyfjellet, og
er svært alminnelig.

Zygaenidae

Zygaena exulans Hochw. (1964: 6 ekspl.). Dette er fjellets blod-
dråpesvermer, den finnes i fjelltrakter over hele landet.

Pyralidae

Crambus furcatellus Zett. Utbredt i fjellregionen.

Dioryctria abietella Schiff. Tilhører egentlig barskogsregionen.

Tortricidae

Eana osseana Scop. Vanlig på fjellet.

Argyroploce schulziana F. Vanlig på fjellet.

Epinotia ramella L.

Hyponomeutidae

Hyponomeuta evonymellus L. Kan opptre i store mengder i
lavlandet.

Summary

The article gives an account of species of Lepidoptera caught
at Finse (HOi: Ulvik), 4 000 ft., in the central mountain area of
Norway, an alpine locality with extreme climatic conditions.

INNHold

	Side
Hafslund, P. & Opheim, M.: Vårens sommerfugler	1
Småstykker	16
Opheim, M.: Nye Lepidoptera for Norge, samt noen feilaktig anførte arter	20
Nye lokaliteter for norske Lepidoptera, samt sjeldnere funn	29
Seglen, P. O.: Bidrag til kunnskapen om indre Aust-Agders Macrolepidoptera	41
Seglen, P.: Lepidoptera fra Finse	49